БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 156 (7603)
6 ИЮЛЬ ПАЙШАНБА 1950 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Совет халқи Стокгольм Мурожаатига зўр уюшқоқлик ва бирдамлик блан қўл қўйиб, тараққийпарвар инсониятнинг тинчлик учун олиб бораётган курашига буюк ҳисса қўшмоқда, бутун дун'ёдаги сулҳпарвар халқлар блан биродарлик — дўстлик алоқасини мустаҳкамламоқда ва мустаҳкам тинчлик учун курашнинг илҳомчиси улуғ Сталинга чексиз садоқатини изҳор қилмоқда.

ЎзССР Олий Совети сессиясини меҳнат соҳасида янги ғалабалар блан кутиб олайлик

Совет Иттифоқида Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг атом қуролини тақиқлаш тўғрисидаги Мурожаатига қўл қўйиш учун бошланган кампания совет кишиларининг уруш оловини ёқувчи империалистларга қарши ғазабини оширди, уларнинг тинч ижодий меҳнат соҳасидаги ғайрат ва ташаббусини ҳарқачонгидан ҳам кучайтириб юборди. Шу муносабат блан жойларда ўтаётган кўп кишилик митинг ва йиғилишлар Ватанимиз меҳнаткашларининг тинчлик ишига охиригача содиқ эканликларини, мамлакатимиз куч-қудратини тобора мустаҳкамлаш йўлида ҳормай-толмай фидокорона меҳнат қилишга ҳардоим тайёр турганликларини бутун дун'ёга намойиш қилиб кўрсатмоқда.

Республикамиз меҳнаткашлари Стокгольм Мурожаатига зўр уюшқоқлик ва бирдамлик блан қўл қўйиб, тинчлик учун кураш йўлидаги буюк ишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар, мамлакатимиз куч-қудратини ошириш ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг шу йил 29 июльда очиладиган сессиясини меҳнат соҳасида зўр ғалабалар блан кутиб олиш учун ўз зиммаларига янги мажбуриятлар олмоқдалар. Бу бечиз эмас, албатта. Большевиклар партияси, совет ҳукумати ва улуғ рус халқининг ёрдами блан, ленинча-сталинча миллий сиёсатнинг тўғри амалга оширилиши натижасида социалистик миллат бўлиб уюшган ўзбек халқи Совет Иттифоқида ва ўз республикасининг ҳаётида рўй бераётган йирик воқиаларни ҳамда улуғ байрам кунларини янги ғалабалар блан нишонлашга одатланиб қолган. Республикамиз саноат корхоналарида, қурилишларда ва темир йўл транспортида, колхоз, совхоз далаларида СССР Олий Совети сессияси шарафига бошланган социалистик мусобақанинг кенг қулоч ёйиб давом этаётганлигига, мусобақа қилучилар сони тобора кўпайиб бораётганлигига ҳам сабаб шу.

Намангандаги 2-нчи пахта заводининг коллективи Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, иш сур'атини жадаллаштириш, ускуналар ремонтини муддатидан илгари тугаллаш ва заводни янги пахта ҳосили ишлашга тайёрлаш, маҳсулот таннархини пландагига нисбатан икки ярим процент камайтириш, йиллик программани муддатидан илгари бажариш мажбуриятини олди. Ворошилов номидаги «Ташсельмаш» заводининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари июль ойи учун белгиланган пландан ташқари бирнеча юзта пахта териш машиналари тайёрлаб беришга қарор қилдилар. Урушдан кейинги сталинча бешйиллик планни муддатидан бир ярим йил олдин бажарган Хева ёғ заводининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари қўлга киритган ютуқларни мустаҳкамлаб, Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси шарафига стахановча вахтада туриб ишламоқдалар. Заводнинг кундалик нормани 2—3 ҳисса ошириб бажараётган стахановчи смена мастери ўртоқ Юсупов Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллиги кунигача 8 йиллик нормани бажаришга сўз берди. Завод коллективи 1950 йил планини 20 октябрьгача бажариш, йил охиригача қўшимча равишда яна 25 процент миқдорида ёғ ишлаб чиқариш мажбуриятини олди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси шарафига бошланган социалистик мусобақа колхозчи деҳқонларимизни ҳам янги меҳнат зафарларига илҳомлантирмоқда. Қашқадар'ё область, Китоб районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг а'золари ғўза парвариши юзасидан СССР Олий Совети сессияси шарафига олган мажбуриятларини тўла бажарган эдилар. Колхозчилар ғўза парвариши сур'атини кучайтириб, Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси шарафига июль ойида ғўзани яна уч марта парвариш дан чиқариш, ҳарбир шонани гулга ва ҳарбир гулни тўқ кўсакка айлантириш учун курашмоқдалар.

Юқоридаги фактлар меҳнат унумини кун сайин ошириб, янги муваффақиятларга эришаётган илғорлар сафи республикамизда тобора кенгайиб бораётганлигини кўрсатади. Маҳаллий партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг энг муҳим вазифаси—бу илғорларнинг иш тажрибаларини кенг оммалаштириб, мусобақа қилучилар сонини янада кўпайтиришдан, социалистик мусобақанинг оммавийлиги ва та'сирчанлиги учун курашиб, барча меҳнаткашларни Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясини меҳнат соҳасида янги ғалабалар блан кутиб олишга сафарбар этишдан иборатдир.

Республикамизнинг кўпгина саноат корхоналари 1950 йил биринчи ярим йиллик планини муваффақият блан бажардилар. Саноат корхоналаридаги партия, касаба союз ва хўжалик ташкилотлари бу муваффақиятларни мустаҳкамлаб, иккинчи ярим йиллик планни маҳсулотнинг ҳарбир тури юзасидан тўла ва ошириб бажариш учун курашмоқлари керак. Бунинг учун кунлик ва ойлик топшириқларнинг тўла бажарилишини та'мин этиш, иккинчи ярим йил, йиллик планни бажаришда ҳал қилучи ва сўнгги давр эканлигини ҳарбир ишчига пухта тушунтириш керак. Шу йил 29 июльда очиладиган Ўзбекистон ССР Олий Совети бешинчи сессиясини янги ғалабалар блан нишонлаш — ҳарбир корхона коллективининг шон-шараф иши эканлигини кенг тушинтириш лозим.

Ишлабчиқариш планини муваффақиятли бажаришда меҳнатни яхши уюштириш, рационализация ва ихтиро'чиликни ҳартарафлама кенгайтириш ва шу асосда меҳнат унумини доим ошириб бориш ва машина-ускуналардан унумли фойдаланиш ҳал қилучи аҳамиятга эгадир. Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари бу масалага алоҳида э'тибор беришлари, Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, ишлабчиқариш планларининг айрим илғор корхоналар томонидангина эмас, балки ҳеч мустасносиз барча саноат корхоналари томонидан бажарилишини та'мин этишлари керак.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети «июль ойида ғўза парваришини кучайтириш ва ҳосил тўплаш соҳасидаги кечиктириб бўлмайдиган тадбирлар тўғрисида» деб чиқарган қарорида айрим область ва районлардаги партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, МТС ва совхоз директорлари ҳамда кўп колхозларнинг правлениелари 1950 йилда пахтадан мўл ҳосил етиштириш юзасидан ўз устларига олган мажбуриятларини унутиб қўйганликларини, бунинг натижасида ғўзани парвариш қилиш ва ривожлантириш ишлари орқада қолаётганлигини та'кидлаб кўрсатдилар. Ғўза парваришида йўл қўйилган ана шу қолоқликни яқин кунлар ичида тугатиш ва июль ойи ичида ғўзани 3 марта парвариш қилиш — республика партия, совет ташкилотларининг, қишлоқ хўжалик органлари ва барча пахтакорларнинг Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясига энг муносиб совғаси бўлади. Партия ташкилотлари сессия шарафига бошланган социалистик мусобақага бошчилик қилиб ғўза парваришидаги камчиликларни тугатиш учун пахтакорлар ўртасида оммавий сиёсий ишларни кучайтиришлари керак. Ҳосил учун курашнинг энг мас'улиятли ҳозирги кунларида социалистик мусобақа ва оммавий-агитация ишларининг бутун кучи ва та'сири — ғўза парваришини тобора кучайтиришга, Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясини муносиб совғалар блан кутиб олишга қаратилиши лозим.

РСФСР Олий Советининг 1950 йил 4 июльдаги мажлиси тўғрисида
ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

4 июль кеч соат 7 да Кремльда, Катта Кремль саройида РСФСР Олий Советининг тўртинчи сессияси очилди.

Сессияни РСФСР Олий Совети Раиси депутат **М. П. Тарасов** очди.

РСФСР Олий Совети 9 сайлов округида янги сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида Олий Совет Мандат комиссияси раиси депутат **В. Т. Прохватиловнинг** докладини эшитди.

Олий Совет депутат **П. В. Суриннинг** таклифига биноан Мандат комиссиясининг доклади юзасидан қуйидаги қарорни қабул қилди:

«1. РСФСР Олий Совети Мандат комиссиясининг доклади тасдиқлансин.

2. Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси Олий Совети депутатларининг ваколатлари тўғри деб топилсин:

Минин Петр Васильевич, 1949 йил 19 июньда 181-нчи Архангельск-Приморск сайлов округидан сайланган,

Сокерин Алексей Георгиевич, 1949 йил 19 июньда 339-нчи Шабалин сайлов округидан сайланган,

Чугунов Иван Иванович, 1949 йил 19 июньда 124-нчи Белореченск сайлов округидан сайланган,

Серегин Иван Михайлович, 1949 йил 26 июньда 607-нчи Инза сайлов округидан сайланган,

Алешина Анна Дмитриевна, 1949 йил 20 ноябрьда 284-нчи Юрьевец сайлов округидан сайланган,

Николаев Константин Кузьмич, 1949 йил 20 ноябрьда 533-нчи Ревдинск сайлов округидан сайланган,

Гладков Михаил Иванович, 1950 йил 8 январьда 125-нчи Сочи сайлов округидан сайланган,

Васильев Иван Васильевич, 1950 йил 25 июньда 346-нчи Унин сайлов округидан сайланган,

Сирягин Дмитрий Алексеевич, 1950 йил 25 июньда 427-нчи Старая Русса сайлов округидан сайланган».

Раислик қилучи депутат **М. П. Тарасов** РСФСР Олий Совети муҳокамасига қуйидаги масалалар киргизилганлигини айтади:

1. Россия Совет Федератив Социалистик Республикасининг 1950 йилги Давлат бюджетини ва РСФСРнинг 1949 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисоботни тасдиқлаш. Масала РСФСР Министрлар Совети томонидан киргизилади.

2. РСФСР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш. Масала РСФСР Олий Советининг Президиуми томонидан киргизилади.

Олий Совет депутат **А. М. Салановнинг** таклифига биноан бу масалаларни сессия кун тартибига якдиллик блан киргизади.

Сўнгра раис РСФСРнинг 1950 йилги Давлат бюджети ва РСФСРнинг 1949 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида доклад қилмоқ учун РСФСР Молия министри ўртоқ **И. И. Фадеевга** сўз беради.

РСФСР Молия министри ўртоқ Фадеевнинг докладидан кейин РСФСР Олий Совети Бюджет комиссияси номидан Бюджет комиссияси а'зоси депутат **А. А. Егоров** қўшимча доклад қилади.

Шу блан РСФСР Олий Советининг биринчи мажлиси ёпилади.

Совет халқи Американинг Қурияга қарши босқинчилик урушини дарҳол тўхтатишни талаб қилмоқда

☆

Мурожаатга якдиллик блан қўл қўймоқдалар

НАМАНГАН, (ЎзТАГ). Атом қуролини тақиқлаш тўғрисидаги Мурожаатга қўл қўйиш бошланиши муносабати блан колхоз ва совхозларда, корхона ва МТСларда кўп кишилик митинг ва йиғилишлар бўлмоқда.

Намангандаги 2-нчи пахта заводида бўлган митингда стахановчи Жўрабой Обидов сўзга чиқди.

— Биз,—деди у,—сталинча тинчлик сиёсатини чин кўнглимиздан қувватлаймиз, тинчлик ва демократиянинг қудратли лагерига улуғ Совет Иттифоқи, доҳиймиз ва устозимиз, тинчлик ишининг байроқдори доно Сталин бошчилик қилаётганликлари блан фахрланамиз. Бизлар қонли уруш оловини ёқувчи империалистларга қақшатғич зарба бериш учун янада зўр ғайрат блан ишлаймиз, севикли Ватанимиз яна ҳам гўзал ва яна ҳам қудратли бўлиши учун муносиб хизмат қиламиз.

Корхона коллективи йш сур'атини жадаллаштириш, ускуналар ремонтини муддатидан илгари тугаллаш ва заводни янги пахта ҳосилини ишлашга тахт қилиб қўйиш, маҳсулот таннархини пландагига нисбатан икки ярим процент камайтириш, йиллик программани муддатидан илгари тугаллаш мажбуриятини олди.

Йиғилишдан сўнг Мурожаатга қўл қўйиш бошланди. Смена бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Жўра Исоқбоев, Ватан уруши қатнашчиси, прессчи Хўжамирза Оғалиқбоев, комсомол а'зоси—лаборант Анорхон Отахўжаева, орденли Хожимирза Тожибоев ўртоқлар Мурожаатга биринчи бўлиб қўл қўйдилар. Ишчилар, инженер ва техниклар, турли ёш ва турли касбдаги кишилар бирин-кетин Мурожаатга қўл қўйдилар.

Сан'ат ходимларининг бирдамлиги

Ўзбекистон пойтахтининг сан'ат ходимлари ўз йиғилишларида СССР Олий Советининг Баёнотини ва тинчликни ҳимоя қилиш Совет Комитетининг резолюциясини якдиллик блан ма'қулламоқдалар. Навоий номидаги ўзбек давлат опера ва балет театри коллективининг йиғилиши баланд руҳ блан ўтди.

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет Комитетига ёрдам берувчи комиссиянинг раиси, Ўзбекистон ССР халқ артисти А. И. Овчинниковнинг кириш нутқидан кейин, театр директори ўртоқ Р. Қориев Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг Стокгольм Мурожаати ҳақида ахборот берди.

Сўнгра Ўзбекистон ССР халқ артистлари Ғ. Абдураҳмонов, А. И. Бойко, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист С. Муҳаммедов, солист А. Г. Михиев ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқдилар. Улар совет ҳукумати томонидан изчиллик блан олиб борилаётган тинчлик сиёсати тўғрисида гапирдилар.

Сталин мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ғалия Измаилова сўз олди.

— Мен ўзбек ёшлари номидан Прага ва Будапештдаги халқаро фестивалларда қатнашган, Хитойнинг шаҳар ва қишлоқларида бўлган вақтимда, —деди ўртоқ Ғ. Измаилова, — совет халқи тинчлик учун курашда ёлғиз эмаслигига чин қалбимдан ишондим. Мен дун'ёдаги 70 мамлакатдан келган йигит ва қизлар янги уруш тайёргарлигини тўхтатишни қаттиқ талаб қилаётганликларини кўрдим, тинчлик учун курашнинг байроқдори Иосиф Виссарионович Сталин номини самимий муҳаббат блан тилга олганликларини эшитдим. Тинчлик кучлари енгилмасдир!

Навоий номидаги театр коллективи Стокгольм Мурожаатига якдиллик блан қўл қўйди.

Театр коллективи Иосиф Виссарионович Сталинга баланд руҳ блан табрик хати қабул қилди.

☆

Босқинчилик урушига қарши, мустаҳкам тинчлик учун

БУХОРО, («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Областьнинг саноат корхоналари, колхозлари ва МТСларида СССР Олий Советининг Баёноти ҳамда Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг атом қуролини тақиқлаш тўғрисидаги Мурожаатига СССРда имзо тўплашни ўтказиш ҳақида тинчликни ҳимоя қилиш Совет Комитети пленумининг резолюциясини муҳокама қилишга бағишланган кўп кишилик митинглар ва йиғилишлар бўлиб ўтаётир. Митинг ва йиғилишларда қатнашаётган меҳнаткашлар совет ҳукумати ва большевиклар партиясига чексиз ишонч ҳамда садоқатларини, халқларнинг улуғ доҳийси, тинчлик байроқдори ўртоқ Сталинга бўлган жўшқин муҳаббатларини намойиш қилмоқдалар.

Бухоро пиллакашлик фабрикасида бўлган митингда стахановчи мататчи ўртоқ Г. Муллақандова биринчи бўлиб сўзга чиқди. У — 6 боланинг онаси. Унинг Улуғ Ватан урушида қатнашган 3 ўғлидан бири фронтда ҳалок бўлган.

— Бизнинг жонажон Совет ҳукуматимиз, — деди ўртоқ Муллақандова,— ўзининг бутун иш фаолиятида умум халқ муҳаббатига сазовор бўлди. Совет ҳукуматимиз Ватанимизнинг қудратини янада мустаҳкамлади, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ҳамда маданий даражасини тобора юксалтириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик кўрсатиб келмоқда ва бутун дун'ёда тинчликни сақлашга қаратилган сталинча сиёсатни изчиллик блан амалга оширмоқда. СССР Олий Советининг Баёноти бунга ёрқин мисолдир. Совет кишиларидан биронтаси ҳам босқинчилик урушини истамайди. Мен СССР Олий Советининг Баёнотини ва тинчликни ҳимоя қилиш Совет Комитети пленумининг резолюциясини жон-дилим блан қувватлайман ва бутун кечагидан, эртага бугунгидан унумлироқ ишлашга ва'да бераман. Бу—уруш оловини ёқувчиларга берган кучли зарбам бўлажак.

«XVI Партс'езд» тикув фабрикасида бўлган митингда сўзлаган механик Шарипов, пахта заводи коллективининг митингида сўзлаган Улуғ Ватан уруши инвалиди слесарь Ҳабибов ўртоқлар Совет ҳукумати сталинча тинчлик сиёсатининг янада тантана қилиши учун ишлабчиқариш унумини ҳарқачонгидан ҳам юқори кўтаришга ва'да бердилар.

Бухоро районидаги Калинин номли, Совет Иттифоқи Қаҳрамони ўртоқ Жамолов раис бўлган Охунбобоев номли, Свердлов районидаги «III Интернационал» ва Рометон районидаги «Ўзбекистон ССР 25 йиллиги» колхозларининг а'золари ўз митингларида тинчликни ҳимоя қилиш Совет Комитети пленумининг резолюциясини якдиллик блан муҳокама қилиб, Ватанимизни янада мустаҳкамлаш мақсадида мамлакатга кўпроқ пахта етказиб бериш учун тинмай курашажакларини айтдилар.

Областьнинг саноат корхоналарида, колхоз, МТС, ўқув юртлари ва муассасаларида тинчликни ҳимоя қилишга ёрдам берувчи комитетлар тузилди. Бу комитетларнинг составига илғор кишилар сайландилар. Областьнинг ҳамма шаҳар ва районларида меҳнаткашлар Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Стокгольм сессиясининг Мурожаатига аҳиллик блан қўл қўябошладилар. 3 июльда Бухоро шаҳрида яшовчи аҳолининг 75 проценти, Когон шаҳрининг аҳолисидан жуда кўп киши Мурожаатга имзо қўйди. Мурожаатга қўл қўйиш давом этмоқда.

Совет давлати—тинчлик ва халқлар дўстлигининг посбонидир

Биз тинчликни ҳимоя қиламиз. Совет давлатимиз бун'ёдга келганидан бери уруш оловини ёқувчиларнинг кирдикорларини доим фош қилиб, тинчликни ҳимоя қилиб келмоқда. Совет халқи — меҳнаткаш халқ. Халқимиз тинчлик ва халқлар дўстлигининг ҳақиқий посбонидир.

Коллективимизда Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг атом қуролини тақиқлаш тўғрисидаги Мурожаатига имзо тўплаш тамом бўлди. Тинчлик тарафдори бўлган ҳарбир киши Мурожаатга ўз имзосини қўйиш блан, америка-инглиз уруш оловини ёқувчиларнинг мудҳиш хуружларига қарши курашга ўз ҳиссасини қўшади.

Империалистлар америкасининг Қурия ишига аралашувига қарши биз қат'ий норозилик билдирамиз. Биз, америка империалистларидан ана шу янги агрессияга дарҳол чек қўйишни талаб этамиз, Қуриядан қўлингни торт деймиз.

Совет Иттифоқининг ишчилар синфи Мурожаатга имзо қўйиш блан бирга, яна ҳам зўр бериб меҳнат қилади. Уруш оловини ёқувчи америка империалистларининг янги мудҳиш фитнасига қақшатғич зарба бериш учун биз ишлабчиқаришда янги ғалабалар қозонамиз, СССР нинг иқтисодий қудратини мустаҳкамлаймиз, бу блан тинчлик, демократия ва социализм кучларини яна ҳам мустаҳкамлаймиз.

Тошкент трамвайига қарашли вагон-ремонт заводининг ишчилари ва мутахассислари ярим йиллик ишлабчиқариш программасини муддатидан илгари бажариб, йиллик планни маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан Сталин Конституцияси кунигача адо этишга қарор бердилар. Трамвай изларининг қишки шароитда пухта ишлашини та'минлаш мажбурияти олинди.

Уруш оловини ёқувчи империалистларга қарата айтамиз: жаноблар, қора ниятларингизга асло етишаолмайсизлар!

Стокгольм Мурожаатига имзо тўплаш совет халқи ма'навий-сиёсий бирлигининг коммунистлар партияси ва улуғ Сталин атрофига маҳкам жипслашганлигининг ёрқин намойишига айланиб кетди. Бизнинг метиндек маҳкам кучимизни ҳеч ким, ҳеч қачон синдираолмайди. Бизнинг ишимиз ҳаққоний иш. Тинчлик урушнинг устидан ғалаба қозонади. Тинчликнинг улуғ посбони, отамиз ва дўстимиз ўртоқ Сталинга шон-шарафлар бўлсин!

Тошкент трамвайи вагон-ремонт заводининг ходимлари:
Мастер: **Г. М. Ҳамзабеков** (электр блан пайванд қилучи цех), **Д. В. Журавлев** (темирчилик цехи), стахановчилардан: **Н. Умурзоқов** (темирчи), **А. Абдураҳимов** (токарь), **В. Гуров** (электр блан пайванд қилучи), **Н. Колодова** (ишчи).

☆

БИЗ МИЛЛИОНЛАРЧА ТИНЧЛИК ТАРАФДОРЛАРИНИНГ ОВОЗИГА БИРДАМЛИК БЛАН ҚЎШИЛАМИЗ

Бутун дун'ёдаги яхши ниятли кишилар Стокгольм Мурожаатига қўл қўяётган, урушга қарши овоз бераётган шу кунларда инглиз-америка империалистлари янги катта жиноятни қилдилар. Кундан-кун кучайиб бораётган тинчлик ҳаракатини тўхтатишдан ожиз бўлган ва инсониятнинг ашаддий душмани — Америка Қўшма Штатлари ҳукумати Қурия халқ-демократик республикасига қарши қонли агрессия бошлади.

Қонхўр Гитлернинг аянчли тақдири бошқа агрессорларга сабоқ бўлмаганга ўхшайди. Трумэн ва Уолл-стрит малайлари, дун'ёда ҳоким бўлиш пайига тушган империалистлар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставини поймол қилиб, Америка армияси, флоти ва авиациясига сулҳпарвар қурия халқига қарши уруш бошлаш тўғрисида буйруқ бердилар. Шу кунларда Қурияда keksалар, хотин-қизлар, болаларнинг қони тўкилмоқда, тинч шаҳар ва қишлоқлар вайрон қилинмоқда. Узоқ вақт давом этган япон зулмидан халос бўлган қурия халқи мустақил бўлишни истайди, ўз ҳаётини ўзи истаганча қуришни истайди. Бу эса америка империалистларига ёқмайди.

Лекин янги уруш оловини ёқувчи бир ҳовуч манфур империалистлар янглишадилар. Улар ўзларининг қора ниятларига эришаолмайдилар! Қурия халқининг иши ҳаққоний ишдир. Ҳақиқат ғалаба қилади! Биз буни биламиз.

Тинчликни ҳимоя қилучилар ҳаракати кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда. Бу қудратли ҳаракатга улуғ Совет Иттифоқи бошчилик қилмоқда. Бу — тинчлик учун олиб борилаётган курашнинг муваффақият қозониши учун гаровдир. Броқ бизнинг ижодий меҳнатга интилишимиз кучсизлигимизни кўрсатмайди. Совет Иттифоқи халқлари ҳисобига осонгина бойлик ортдирмоқчи бўлган кўп тажовузкорлар Совет давлатининг қудратини бирнеча марта ўз гарданларида синаб кўрдилар. Ҳозирги вақтда бизнинг Ватанимиз ҳарқачондагига қараганда яна ҳам кучлироқ ва яна ҳам мустаҳкамроқдир.

Ўзбекистон колхозчилари, ишчилари, маданият арбоблари янги уруш оловини ёқувчиларга нафрат блан ла'нат ўқиб, ўз озодлиги ва мустақиллиги учун қаҳрамонларча жанг қилаётган қурия халқига хайрихоҳликларини изҳор қилмоқдалар. Ўзбек халқи инглиз-америка империалистларининг Қурия ишларига босқинчиларча аралашувини дарҳол тўхтатишни талаб қилаётган миллион-миллион кишиларнинг қудратли овозига қўшилади. Биз қурия халқига қарши бошланган уруш ҳаракатларининг тўхтатилишини қаттиқ туриб талаб қиламиз!

С. ЭШОНТЎРАЕВА.

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет Комитетининг а'зоси, Сталин мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР халқ артисти.

Мурожаатни бирдамлик блан ма'қулладилар

Янгийўл районидаги қанд заводининг коллективи Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг атом қуролини тақиқлаш тўғрисидаги Мурожаати муносабати блан СССР Олий Совети чиқарган Баёнотни қизғин ма'қулладилар. Мурожаат чиққан газеталар олиниши блан завод ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимларининг йиғилиши бўлди.

Йиғилишни завод касаба союзининг раиси ўртоқ Гёнс очди. Биринчи бўлиб сўзга чиққан завод бош инженери ўртоқ А. Д. Гершгерн бундай деди:

— Уруш оловини ёқувчи америка-англия империалистлари тинчлик ва демократия тарафдори бўлган гуноҳсиз халқларнинг қонларини тўкиш учун зўр бериб янги урушга тайёрланмоқдалар. Бизлар урушни истамаймиз. Биз тинчликни истаймиз. Биз ватанпарвар совет халқлари империалист босқинчиларнинг ёвуз ниятларига жавобан шонли большевиклар партияси атрофига, улуғ доҳиймиз ўртоқ Сталин атрофига ҳарқачонгидан ҳам маҳкам жипслашиб, хўжалигимизни янада ривожлантириш, мамлакатга янада кўпроқ маҳсулот етказиб бериш учун фидокорона меҳнат қиламиз. Мен Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг Мурожаатига биринчи бўлиб қўл қўяман.

Сўнгра сўзга чиққан қурилиш участкасининг бошлиғи Абдухўжаев, механик ёрдамчиси Ясногородский, бригада бошлиғи Шкади ўртоқлар ҳам Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг атом қуролини тақиқлаш ҳақидаги Мурожаатига бирдамлик блан қўшилганликларини чин қалбларидан изҳор этдилар.

Йиғилиш қатнашчилари уруш оловини ёқувчиларга қақшатғич зарба бериш учун бундан ҳам яхшироқ меҳнат қилишга, шу блан завод ремонтини тезроқ сифатли қилиб тамомлаш, мамлакатга янада кўпроқ қанд етказиб бериш мажбуриятини ўз зиммаларига олдилар.

Йиғилишдан сўнг Мурожаатга қўл қўйиш бошланди.

Ж. МАҲМУДОВ.

Фарғона область, Водил районидаги Ворошилов номли колхозда Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитети Стокгольм Мурожаатига имзо тўплаш. **Суратда:** колхозчи ўртоқ **Фахриддин Тожибоев** Мурожаатга қўл қўймоқда. **В. Лейн** фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ТИЛШУНОСЛИКНИНГ БА'ЗИ МАСАЛАЛАРИГА ДОИР

Ўртоқ Е. Крашенинниковага жавоб

Ўрток Крашенинникова!

Сизнинг саволларингизга жавоб бераман.

1. **Савол.** Сизнинг мақолангизда тилнинг базис ҳам, устқурма ҳам эмаслиги жуда ишонтирарли қилиб кўрсатиб берилган. Тил базисга ҳам, устқурмага ҳам хос бир ҳодисадир деб ҳисоблаш тўғри бўладими, ёки тилни оралиқ бир ҳодиса деб ҳисоблаш тўғрироқ бўладими?

Жавоб. Ҳамма ижтимоий ҳодисаларга, шу жумладан базис блан устқурмага ҳам хос бўлган умумий нарса ижтимоий ҳодиса бўлган тилга ҳам хосдир, албатта, я'ни: бошқа ҳамма ижтимоий ҳодисалар, шу жумладан базис блан устқурма ҳам жамиятга қандай хизмат қилса, тил ҳам жамиятга шундай хизмат қилади. Лекин ҳамма ижтимоий ҳодисаларга хос бўлган умумийлик аслда шундангина иборатдир. Бошқа ҳолларда ижтимоий ҳодисалар ўртасида жиддий фарқ борлигини кўрамиз.

Гап шундаки, ижтимоий ҳодисаларнинг бу умумийлигидан ташқари, ўзига хос хусусиятлари бор, бу хусусиятлар уларни бир-биридан ажратиб туради ва бу хусусиятлар ҳаммадан кўпроқ фан учун муҳимдир. Базиснинг ўзига хос хусусиятлари шундан иборатки, у жамиятга иқтисодий жиҳатдан хизмат қилади. Устқурманинг ўзига хос хусусиятлари шундан иборатки, у жамиятга сиёсий, ҳуқуқий, эстетик ва бошқа идеялар блан хизмат қилади ва жамият учун шуларга мувофиқ сиёсий, ҳуқуқий ва бошқа муассасалар яратиб беради. Тилнинг бошқа ижтимоий ҳодисалардан ажратиб турадиган ўзига хос хусусиятлари нималардан иборат? Бу хусусиятлар шундан иборатки, тил жамиятга кишиларнинг алоқа воситаси бўлиб, жамиятда фикр олишув воситаси бўлиб, киши фаолиятининг ҳамма соҳасида, ишлабчиқариш соҳасида ҳам иқтисодий муносабатлар соҳасида ҳам, сиёсат соҳасида ҳам, маданият соҳасида ҳам, ижтимоий ҳаётда ҳам, турмушда ҳам кишиларнинг бир-бирини англашига имкон берадиган ва уларнинг биргалашиб ишлашини йўлга қўядиган восита бўлиб хизмат қилади. Бу хусусиятлар фақат тилга хос бир нарсадир, бу хусусиятларнинг фақат тилга хос бўлишининг сабаби шуки, тил — мустақил фан бўлган тилшуносликнинг текшириш об'ектидир. Тилнинг бу хусусиятлари бўлмаганда эди, тилшунослик мустақил бир фан бўлаолмас эди.

Хуллас: тилни базислар жумласига ҳам, устқурмалар жумласига ҳам киритиш мумкин эмас.

Тилни базис блан устқурма ўртасидаги «оралиқ» ҳодисалари жумласига ҳам киритиш мумкин эмас, чунки бундай «оралиқ» ҳодисалар йўқ.

Тилни балки жамият ишлабчиқариш кучлари жумласига, масалан, ишлабчиқариш қуроллари жумласига киритиш мумкин бўлар? Дарҳақиқат, тил блан ишлабчиқариш қуроллари ўртасида бирмунча ўхшашлик бор: тил сингари, ишлабчиқариш қуроллари ҳам, синфларга қандайдир бефарқ қарайди ва жамиятнинг турли синфларига, эски синфларига ҳам, янги синфларига ҳам баббаравар хизмат қилаолади. Бу ҳол тилни ишлабчиқариш қуроллари жумласига киритиш учун асос бўлаоладими? Йўқ, асос бўлаолмайди.

Бир вақтлар Н. Я. Марр ўзининг «тил базис устидаги устқурмадир» деган формуласига қарши э'тироз бўлаётганини кўрганидан кейин, «ўзини тузатиб олишга» қарор бериб, «тил ишлабчиқариш қуролидир» деб э'лон қилган эди. Н. Я. Марр тилни ишлабчиқариш қуроллари жумласига киритишда ҳақлимиди? Йўқ, у мутлақо ҳақли эмас эди.

Гап шундаки, тил блан ишлабчиқариш қуроллари ўртасидаги ўхшашлик мен боя айтиб ўтган ўхшашликдангина иборатдир. Лекин тил блан ишлабчиқариш қуроллари ўртасида жуда катта фарқ бор. Бу фарқ шундан иборатки, ишлабчиқариш қуроллари моддий бойликлар ишлаб чиқаради, тил эса ҳеч нарса ишлаб чиқармайди, ёки бори-йўғи сўзлар «ишлаб чиқаради», холос. Аниқроқ қилиб айтганда, ишлабчиқариш қуролларига эга бўлган кишилар моддий бойликлар ишлаб чиқараоладилар, лекин шу кишиларнинг тили бўлса-ю, ишлабчиқариш қуроллари бўлмаса, моддий бойликлар ишлаб чиқараолмайдилар. Агар тил моддий бойликлар ишлаб чиқараолганда эди, вайсақилар дун'ёда энг бой кишилар бўлур эдилар. Буни тушуниш қийин эмас.

2. **Савол.** Маркс блан Энгельс тил «фикрнинг бевосита воқи' бўлишидир», «амалий, ... воқийи онгдир» деб та'рифлайдилар. «Идеялар, — дейди Маркс, — тилдан ажралган ҳолда мавжуд бўлолмайди». Сизнинг фикрингизча, тилшунослик тилнинг ма'но томони блан, семантика ва тарихий семасиология блан ва стилистика блан қай даражада шуғулланиши лозим, ёки тилшунослик фақат форма блангина шуғулланиши лозимми?

Жавоб. Семантика (семасиология) тилшуносликнинг энг муҳим қисмларидан биридир. Сўзларнинг ва ифодаларнинг ма'но томони тилни ўрганишда катта аҳамиятга эга. Шунинг учун тилшуносликда семантикага (семасиологияга) ўзига муносиб ўрин берилиши лозим.

Лекин семантика масалаларини ишлаганда ва унинг хулосаларидан фойдаланганда ҳечбир ҳолда унинг аҳамиятини ошириб кўрсатиш ва айниқса уни суиисте'мол қилиш ярамайди. Мен бунда семантика масалалари блан ҳаддан ташқари шуғулланиб кетиб, «фикрнинг бевосита воқи'лиги» бўлган, тафаккур блан чамбарчас боғланган тилни назарписанд қилмайдиган, тафаккурни тилдан узиб қўйиб, тил ўз умрини тугатаётипти, тилсиз ҳам иш қилса бўлаверади, дейдиган ба'зибир тилшуносларни назарда тутаман.

Н. Я. Маррнинг қуйидаги сўзларига диққат қилинг:

«Тил товушларда зуҳур этгани учунгина мавжуддир, тафаккур зуҳур этмасдан ҳам амал қилаверади... Тил (товуш тили) ўз функцияларини фазони сўзсиз енгаётган энг яхши ихтиро'ларга топшира бошлади, тафаккур эса ўзининг ўтмишда тўплаган ва фойдаланилмаётган бойликлари ҳамда янгидан тўплаганлари туфайли тобора юксалиб бормоқда ва тилни тамомила исте'молдан чиқариб, унинг ўрнини босадиган бўлиб бормоқда. Бўлажак тил — табиий материядан холи бўлган техникада ўсиб бораётган тафаккурдир.

Ҳечқандай тил, ҳатто товуш тили ҳам, ҳарҳолда табиат нормаларига боғлиқ бўлган товуш тили ҳам тафаккурга бардош бераолмайди» (Н. Я. Маррнинг «Сайланган асарлари»га қаралсин).

Агар бу чигал-чалкаш «сиҳрли ижод»ни оддий инсон тилига таржима қилсак, қуйидаги хулоса келиб чиқади:

а) Н. Я. Марр тафаккурни тилдан ажратиб қўяди;

б) Н. Я. Марр тилсиз ҳам, тилнинг «табиий материяси»дан холи бўлган, «табиат нормаларидан» холи бўлган тафаккурнинг ўз ёрдами блан одамлар бир-бири блан алоқа қилиши мумкин деб ҳисоблайди;

в) Н. Я. Марр тафаккурни тилдан ажратиб қўйиб ва тафаккурни тил «табиий материяси»дан «холи қилиб», идеализм ботқоғига ботади.

Фикр кишининг миясида, нутқда айтилишидан олдин пайдо бўлади, тил материалисиз, тил қобиғисиз, я'ни яланғоч ҳолда пайдо бўлади дейдилар. Лекин бу мутлақо нотўғри. Кишининг миясида қандай фикрлар пайдо бўлмасин, бу фикрлар фақат тил материали негизида, тил терминлари ва жумлалари негизидагина пайдо бўлаоладилар ва мавжуд бўлаоладилар. Тил материалидан холи бўлган, тил «табиий материяси»дан холи бўлган яланғоч фикрлар йўқ. «Тил фикрнинг бевосита воқи' бўлишидир» (М а р к с). Фикрнинг реальлиги тилда зуҳур этади. Тилнинг «табиий материяси» блан боғлиқ бўлмаган тафаккур тўғрисида, тилсиз тафаккур тўғрисида фақат идеалистларгина гапириши мумкин.

Хуллас: семантикага ортиқ баҳо бериб юбориш ва уни суиисте'мол қилиш Н. Я. Маррни идеализмга олиб келди.

Демак, агар семантика (семасиология), Н. Я. Марр ва унинг ба'зибир «шогирдлари» йўл қўйгандай, ошириб кўрсатишлардан ва суиисте'мол қилишлардан сақланса, семантика тилшуносликка катта фойда келтириши мумкин.

3. **Савол.** Сиз буржуаларнинг идеялари, тасаввурлари, хулқ-атворлари ва ахлоқ принциплари блан пролетарларнинг идеялари, тасаввурлари, хулқ-атворлари ва ахлоқ принциплари бир-бирига тамомила қарама-қаршидир деб жуда тўғри айтдингиз. Бу ҳодисаларнинг синфий характери тилнинг семантика томонига (Сизнинг мақолангизда тўғри кўрсатиб ўтилганидай, ба'зан унинг формасига — сўз составига ҳам) шубҳасиз та'сир қилди. Конкрет тил материалини ва, биринчи навбатда, тилнинг ма'но томонини таҳлил қилганда, тил воситаси блан ифода қилинган тушунчаларнинг синфий моҳияти тўғрисида, хусусан, гап фақат киши фикрининггина эмас, унинг қайси синфга мансублиги айниқса яққол намоён бўладиган воқи'ликка муносабатининг ҳам тил воситаси блан ифодаланиши устида борган ҳолларда, шу тушунчаларнинг синфий моҳияти тўғрисида гапириш мумкинми?

Жавоб. Қисқача қилиб айтганда, Сиз синфларнинг тилга та'сир қилиш-қилмаслигини, уларнинг тилга ўзларига хос сўз ва ифодаларни киритиш-киритмасликларини, кишиларнинг шу бир хил сўзлар ва ифодаларга қайси синфга мансуб бўлишларига қараб турлича ма'но бериш ҳодисалари бўлиш-бўлмаслигини билмоқчи бўласиз?

Ҳа, синфлар тилга та'сир қиладилар, унга ўзларининг махсус сўз ва ифодаларини киритадилар ва ба'зан шу бир хил сўз ва ифодаларни ҳар хил тушунадилар. Бунда шубҳа йўқ.

Лекин бундан, специфик сўзлар ва ифодалар, шунингдек семантикадаги фарқ ягона умумхалқ тилининг ривожланиши учун катта аҳамиятга эга бўлиши мумкин, улар бу тилнинг аҳамиятини камайтираолади ва унинг характерини ўзгартираолади, деган ма'но чиқмайди.

Биринчидан, тилда бундай специфик сўз ва ифодалар, шунингдек семантикада бундай фарқ бўлиши ҳоллари шундай кам учрайдики, улар бутун тил материалининг зўрға бир процентини ташкил қиладилар. Демак, қолган ҳамма кўпчилик сўзлар ва ифодалар, шунингдек уларнинг семантикаси жамиятдаги ҳамма синфлар учун у м у м и й д и р.

Иккинчидан, бир қадар синфий тусга кирган махсус сўз ва ифодалар нутқда табиатда бўлмаган қандайдир бирон «синфий» грамматика қоидаларига мувофиқ ишлатилмасдан, балки мавжуд умумхалқ тили грамматикаси қоидаларига мувофиқ ишлатилади.

Демак, тилда специфик сўз ва ифодалар борлиги ва семантикада фарқ борлиги ягона умумхалқ тилининг борлигини ва зарурлигини инкор қилмайди, балки, аксинча, уни тасдиқлайди.

4. **Савол.** Сиз ўз мақолангизда Марр марксизмни вулгарлаштирувчидир деб, жуда тўғри баҳо берасиз. Бундан, лингвистлар, шу жумладан биз ёшлар ҳам, Маррнинг ҳ а м м а лингвистик меросини улоқтириб ташлашимиз керак деган ма'но чиқадими, Маррнинг ҳарҳолда тил соҳасида қилган бирқанча қимматбаҳо текширишлари борку (булар тўғрисида мунозарада Чикобава, Санжеев ва бошқа ўртоқлар ёзиб чиқдилар)? Биз Марр асарларига танқидий назар блан қараб, ҳарҳолда ундан фойдали ва қимматли нарсаларни олишимиз мумкинми?

Жавоб. Албатта, Н. Я. Маррнинг асарлари фақат хатолардангина иборат эмас. Н. Я. Марр тилшуносликка марксизм элементларини бузиб киритганида, у мустақил тил назариясини яратишга ҳаракат қилганида, жуда катта хатолар қилди. Лекин Н. Я. Маррнинг айрим, яхши, талант блан ёзилган асарлари ҳам бор, бу асарларда у ўзининг назарий да'воларини унитиб қўйиб, астойдил ва, шуни ҳам айтиш керакки, айрим тилларни жуда усталик блан текшириб чиққан. Бундай асарларидан анча қимматли ва ибрат бўладиган нарсалар топиш мумкин. Албатта, Н. Я. Маррнинг бу қимматли ва ибрат бўладиган нарсалари олиниши, улардан фойдаланиши лозим.

5. **Савол.** Кўп лингвистлар совет тилшунослигидаги турғунликнинг асосий сабабларидан бири ф о р м а л и з м д и р деб ҳисоблайдилар. Тилшуносликдаги формализмнинг нимадан иборат эканлиги ва уни қандай йўқотиш лозимлиги тўғрисида Сизнинг фикрингизни жуда билгимиз келади.

Жавоб. Н. Я. Марр ва унинг «шогирдлари» Н. Я. Маррнинг «янги та'лимоти»га қўшилмайдиган ҳамма тилчиларни «формализм»да айблайдилар. Бу, албатта, бачканалик ва фаросатсизликдир.

Н. Я. Марр грамматикани қуруқ «формал бир нарса» деб, грамматик қурилишни тилнинг асоси деб ҳисобловчи кишиларни эса формалистлар деб ҳисоблар эди. Бу эса жуда ҳам аҳмоқликдир.

Мен «янги та'лимот» авторлари «формализмни» тилшунослик билими соҳасидаги мухолифларига қарши курашни енгиллаштириш учун тўқиб чиқарганлар, деб ўйлайман.

Совет тилшунослигидаги турғунликнинг сабаби Н. Я. Марр ва унинг «шогирдлари» ўйлаб чиқарган «формализм» эмас, балки тилшунослик соҳасидаги аракчеевчилик режими ва назарий нуқсонлардир. Аракчеевчилик режимини Н. Я. Маррнинг «шогирдлари» вужудга келтирди. Тилшунослик соҳасига назарий чалкашликни киритганлар Н. Я. Марр ва унинг энг яқин сафдошларидир. Турғунлик бўлмаслиги учун унисини ҳам, бунисини ҳам йўқотиш керак. Бу иллатлар йўқотилса, совет тилшунослиги соғаяди, у кенг йўлга чиқиб олади ва шу блан совет тилшунослигининг жаҳон тилшунослигида биринчи ўринга чиқиб олишига имкон туғилади.

И. СТАЛИН.

1950 йил, 29 июнь.

«Большевик» журнали. № 12.

Ўзбекистон пахтакорларининг делегацияси Озарбайжонда

БОКУ, (АзТАГ). Ўзбекистон пахтакорларининг вакиллари Озарбайжон колхозчиларининг иши блан танишишни давом этдирмоқдалар.

Кюрдамирда Кюрдамир ва Оқсув район пахтакорларининг слёти бўлди. Ўзбекистон пахта устозлари блан учрашиб, уларнинг маслаҳатларини эшитиш ва мўл ҳосил учун муваффақиятли кураш чораларини биргаликда белгилаб чиқиш учун бу ерга 700 га яқин бригада, звено бошлиқлари, колхоз раислари, участка агрономлари, механизаторлар, колхоз партия ташкилотларининг секретарьлари тўпландилар.

Чортоқ район пахтачилик бўлимининг мудири К. Аминов Ўзбекистон колхозчилари ва қишлоқ хўжалик мутахассислари номидан слёт иштирокчиларини табриклади. Ўртоқ Аминов ўз таассуротлари ҳақида гапириб, Кюрдамир ва Оқсув районларининг пахтакорлари мўл ҳосил учун курашда бирқанча тажриба ортдирганликларини та'кидлади ва вакиллар бу тажрибаларни Ўзбекистон колхозчиларига ҳикоя қилиб берадилар, деди. Аммо бу районларнинг пахтакор колхозлари ишида жиддий нуқсонлар ҳам бор. Ба'зи далаларда ғўза қатор оралари сифатсиз культивация қилинганн, чопилгани, суғорилгани ва қўшимча озиқ берилгани сабабли ғўзалар қониқарсиз ўсмоқда. Ҳарбир ғўза тупининг аҳволига қараб экин парвариш қилинса, бу нуқсонларни тезда бартараф этиш мумкин.

— Озарбайжон пахтакорлари, — деди сўзининг охирида ўртоқ Аминов, — озмунча пахта устозларини тарбиялаб етиштирмадилар. Озарбайжон халқининг шонли қизлари — икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олишга сазовор бўлган Басти Багирова ва Шомама Гасанова ўртоқлар—мамлакатимиздаги барча пахтакорларнинг фаҳридир. Ўзбекистон колхозчилари бу ўртоқларнинг тажрибаларини муваффақият блан қўлланмоқдалар. Икки қардош республика пахтакорларининг мусобақаси мўл ҳосил етиштирувчи мингларча янги пахта устозларини майдонга чиқаришга имкон беради.

Слёт Оқсув ва Кюрдамир районларининг пахтакорларига қарата мурожаат қабул қилди. Мурожаат пахтакорларни июль ойида ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлиги ўтказишга чақиради.

Гўкчой ва Оқдош районлари пахтакорларининг мингдан ортиқ киши иштирок этган слётида Ўзбекистон пахтакорлари блан тажриба алмашишнинг дастлабки якунлари тўпланди. Слётда Қорасув МТСининг старший механиги Тожибоев ва Гўкчой МТСнинг старший механиги Фомичев ўртоқлар трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини унумли ишлатиш, сталинча юқори ҳосил етиштириш учун курашда пахтакорларга яхшироқ ёрдам бериш юзасидан бирбирлари блан социалистик мусобақа шартномаси туздилар.

Ўзбекистон делегациясининг бошқа бир гуруҳидаги вакиллар Бардин районидан сўнг Мирбашир районига бордилар.

Кечқурун Барда шаҳрининг ёзлик кино-театрида меҳмонлар блан учрашиш учун Евлах, Мирбашир ва Барди районларининг пахтакорлари тўпландилар.

Слётда Ўзбекистоннинг юқори ҳосилли айрим колхозлари блан Озарбайжоннинг Барди, Мирбашир ва Евлах районларидаги юқори ҳосилли қишлоқ хўжалик артельлари ўртасида социалистик мусобақа шартномалари тузилди.

Меҳмонлар эртаси куни Ағдам районига жўнаб кетдилар. Тельман номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Сурайё Каримова бошлиқ звеносининг дала шийпонида самимий учрашув бўлди. Республика пахта далаларининг донгдор устози бу йил звено юз центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётганлигини ҳикоя қилиб берди. Олти гектар пахта даласидаги ғўзалар ҳозиргача беш марта комплекс парвариш қилинган, уларга уч марта сув ва икки марта маҳаллий ўғитга аралаштириб минерал ўғит берилган. Кўп ғўзаларнинг тупида бирнечтадан кўсак бор. Меҳмонлар звенонинг дала шийпонини қизиқиб тамоша қилдилар. Дала шийпонида қизил бурчак, кутубхона, болалар яслиси бор, кунига «Жанговар варақа» чиқарилади.

Меҳмонлар Ағдам районидаги бирқанча колхозларнинг ғўзаларини кўриб бўлгач район марказида слёт бўлди. Слётда икки қардош республика пахта далаларининг устозлари мўл ҳосил етиштириш соҳасидаги ўз тажрибалари ҳақида ўртоқлашдилар.

Илғор фаннинг ҳаётбахш ижодий кучи

Сўнгги йилларда мамлакатимизда совет фанининг энг муҳим соҳалари бўйича бирнеча марта ижодий мунозаралар бўлиб ўтди.

ВКП(б) Марказий Комитети ва ўртоқ Сталиннинг ташаббуси блан 1947 йилда фалсафа соҳасида мунозара ўтказилди. Бу мунозара назарий фронтимиз ишидаги жиддий камчиликларни, айниқса маркса-ленинча фалсафани ишлаб чиқиш соҳасидаги жиддий нуқсонларни очиб берди. Фалсафий мунозара натижасида буржуа об'ективизмига, катедер-социализмга қақшатғич зарба берилди. Фалсафа фронтининг ходимлари олдига муҳим ҳаётий масалалар қўйилди. Партия ва ўртоқ Сталиннинг фалсафа масалалари юзасидан берган кўрсатмалари Совет Иттифоқида ижтимоий фанларни янада ривожлантиришнинг жанговар программаси бўлди.

Бутун Иттифоқ Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг 1948 йилда ўтказилган сессияси илғор материалистик биологияни ривожлантиришда ғоят катта роль ўйнади. Бу сессияда қизиб кетган илмий мунозара партиямизнинг раҳбарлик та'сири остида ўтказилди. Биология масалалари юзасидан ўтказилган мунозарада биология фанидаги тескаричи идеалистик оқим бўлган вейсманизм-морганизм тор-мор келтирилди, илғор Мичурин биологиясининг принциплари тантана қилди. Ўртоқ Сталиннинг раҳбарлик ғоялари илмий ишда ва тажрибада янги кенг истиқболлар очиб бериб, бу соҳада ҳам ҳал қилувчи роль ўйнадилар.

Ижодий илмий мунозаралар методи самарали методдир. Бу метод фаннинг тараққиётини тезлаштиради, унинг турмуш блан алоқаларини мустаҳкамлайди, барча эски ва умрини кечирган нарсаларни улоқтириб ташлашга, янги ва илғор нарсалар учун йўл очиб беришга ёрдам қилади.

СССР Фанлар Академияси ва СССР Медицина фанлари академиясининг буюк рус физиологи академик И. П. Павлов физиология та'лимоти масалаларига бағишланиб яқинда очилган сессияси пишиб-етилган масалаларни очиқ муҳокама қилиш методининг, фан соҳасида принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид методининг самарали эканлигини яна бир марта очиқ-ойдин кўрсатмоқда. Сессияда қизиб кетган фикр алмашиш илғор материалистик та'лимот принципларини асослаш шиори остида, буржуа идеалистик та'сирларга қарши, турғунлик ва қолоқлик кўринишларига қарши кураш шиори остида ўтмоқда. Шубҳа бўлиши мумкин эмаски, И. П. Павлов физиология та'лимоти масалалари юзасидан бошланган кенг ижодий мунозара жиддий соғломлантирувчи омил бўлади ҳамда бизнинг олимларимизга совет физиологиясини олға ҳаракат этдиришга, уни яна юксакроқ даражага кўтаришга ёрдам беради.

Совет тилшунослиги масалалари юзасидан «Правда» саҳифаларида бошланган эркин мунозара — тил ҳақидаги материалистик фан тараққиётида тарихий босқичдир. И. В. Сталиннинг «Правда»нинг 20 июнь сонида э'лон қилинган «Тилшуносликдаги марксизм ҳақида» деган мақоласи ва И. В. Сталиннинг «Большевик»да босилган «Тилшуносликнинг ба'зи масалалари ҳақида» деган мақоласи фанга қўшилган гениал ҳисса бўлиб, тилшуносликда чинакам буюк ўзгариш ясайди.

«И. В. Сталиннинг мақоласи, — деб ёзади академик В. Виноградов, —совет тилшунослигининг йўлини ва ривожланиш истиқболлари вазифаларини ёрқин кўрсатиб бериб, совет тилшунослигининг ўтмишдаги аҳволи блан ҳозирги даврдаги аҳволи ўртасига кескин чек қўяди, совет тилшуносларига тилшуносликнинг асосий масалаларини чинакам марксизм нуқтаий назаридан ҳал этишнинг калидини беради».

Ўртоқ Сталин тилшунослик ҳақида ёзган ажойиб асарларида диалектик методдан тил ҳақидаги та'лимот соҳасида ижодий фойдаланишнинг классик намунасини кўрсатиб берди. Ўртоқ Сталиннинг тилшунослик масалалари ҳақидаги асарлари маркса-ленинча назарияга қўшилган янги ғоят буюк ҳиссадир, бу асарлар ижтимоий фаннинг барча соҳаларида ишлаётган ходимларни янги назарий қоидалар блан қуроллантирадилар.

Ўртоқ Сталин тил ҳақидаги фанда соддалаштириш, бачканалаштириш ва идеализмдан асар ҳам қолдирмади. Совет олимлари ўртоқ Сталиннинг асарларидан совет тилшунослигини соғломлантиришнинг, уни чинакам илмий марксистик негизда ижодий ривожлантиришнинг жанговар программасини билиб оладилар.

Ўртоқ Сталин тилшунослик масалалари соҳасидаги мунозаранинг аҳамияти ҳақида гапирар экан, бу мунозара катта фойда келтирганини кўрсатиб ўтди. «Мунозара, даставвал, — деб ёзди ўртоқ Сталин, — марказда ҳам, республикаларда ҳам тилшунослик органларида фанга ва фан кишиларига тўғри келмайдиган режим ҳукм суриб келганлигини аниқлаб берди. Совет тилшунослигидаги ишларнинг аҳволи салгина танқид қилинса, тилшуносликдаги «янги та'лимот» деган та'лимотни танқид қилишга жуда эҳтиёткорлик блан ҳаракат қилинса ҳам, тилшунос раҳбар доиралари бундай танқид ва ҳаракат қилганларни тақиб қилиб, уларга йўл бермаганлар. Н. Я. Марр меросига танқидий назар блан қарамоқчи бўлган, Н. Я. Маррнинг та'лимотини салгина бўлсада ма'қулламаган кишиларни — тилшунослик соҳасидаги қимматли ходим ва текширувчиларни вазифаларидан олганлар ёки паст вазифаларга туширганлар». Мунозара натижасида тилшуносликда ҳукм суриб келган аракчеевчилик режими очиб ташланди ва тор-мор келтирилди. Мунозаранинг ғоят катта аҳамияти яна шундан иборатки, у, совет тилшунослигидаги йирик мафкуравий нуқсонларни ҳам очиб ташлади.

Олимларнинг бугун «Правда»да э'лон қилинаётган мақолалари ва хатлари совет тилшунослари ўз олдиларида турган вазифаларни чуқур англаб етаётганликларини кўрсатади. Тилшуносликда аракчеевчилик режимини тугатиш, Н. Я. Маррнинг хатоларидан воз кечиш, тилшуносликка марксизмни сингдириш — тилшуносликни ривожлантиришнинг ўртоқ Сталин томонидан кўрсатиб берилган ягона тўғри йўли шу эканлигини бизнинг олимларимиз тушунадилар. Бизнинг олимларимиз сталинча доҳиёна илмий қоидалар негизида тилшуносликни кенг тараққиёт йўлига олиб чиқаоладилар ҳамда совет тилшунослигининг жаҳон тилшунослигида биринчи ўринни эгаллашига эришадилар.

Партиямиз, ўртоқ Сталин илғор фаннинг ривожланиши ва гуллаб-яшнаши ҳақида ғамхўрлик кўрсатиб, совет олимларини ижодий соҳадаги зафарларга, турмушдаги янги воқиаларни чуқур умумлаштиришга, турғунлик ва қолоқликка қарши қат'ий кураш олиб боришга, фанда принципиал танқид ва ўз-ўзини танқидни дадил қизитиб юборишга чақирадилар.

«Фикрлар кураши бўлмаса, эркин танқид бўлмаса,—дейди ўртоқ Сталин, — ҳечқандай фаннинг ривожлана олмаслигини ва муваффақият қозона олмаслигини ҳамма э'тироф қилади».

Фан тараққиётининг буюк ҳаётий принципи шундан иборатдир.

Бизнинг мамлакатимизда, тарихда биринчи марта ўлароқ фаннинг ижодий ривожланиши ҳақида, унинг коммунизм қурилиши буюк ишидаги ролини ҳартомонлама ошириш ҳақида давлат ғоят катта ғамхўрлик кўрсатмоқда. Янги жамият қураётган халқнинг қўлида фан қудратли қуролдир. Капитал мамлакатларида фаннинг аҳволи тамомила бошқачадир. Капитал мамлакатларида фан халққа хизмат қилмайди, балки эксплоататор синфларга хизмат қилади. Буржуа фанида тескаричи идеалистик қарашлар ҳукмрондир, буржуа фанида одамларни қиришга хизмат қиладиган «назария»лар олға сурилади — империалистик лагерьнинг корчалонлари тараққийпарвар олимларни та'қиб этиб, фанни янги уруш тайёрлаш мақсадларига бўйсундиришга интиладилар. Бизнинг илғор совет фанимиз тескаричи буржуа фанига қарши кескин кураш олиб бормоқда.

Илғор фаннинг буюк ҳаётбахш ижодий кучи нимадан иборат?

Даставвал, илғор фаннинг ҳаётбахш, ижодий кучи шундаки, у табиат ва жамият тараққиёти қонуниятини тушунишга ёрдам беради, дун'ёни тараққиёт манфаатлари учун, халқ бахт-саодати учун хизмат қиладиган тарзда ўзгартиришга, революцион негизда қайта қуришга ёрдам беради. Партиямизнинг улуғвор ҳаётбахш ўзгартирувчи фаолияти илғор революцион фанга асосланади. Фаннинг амалий иш блан алоқаси, назариянинг амалиёт блан алоқаси, уларнинг бирлиги Ленин — Сталин партиясининг йўл кўрсатувчи юлдузи бўлиб қолди. Совет Иттифоқида социализмнинг оламшумул-тарихий ғалабалари, халқимизнинг коммунизм томон муваффақият блан олға бориши жамият ҳақидаги, социализм ва коммунизм қурилиши ҳақидаги маркса-ленинча фаннинг ғоят буюк тантанасидир.

«Марксизм-ленинизмнинг кучи ва ҳаётийлиги шундаки, — дейди ўртоқ Сталин, — у жамият моддий ҳаётининг ривожланиш талабларини тўғри акс этдирадиган илғор назарияга суянади, назарияни керакли юксакликка кўтаради ҳамда назариянинг сафарбар этучи, уюштирувчи ва ўзгартирувчи кучидан тўла фойдаланишни ўзининг вазифаси деб ҳисоблайди».

Фаннинг улуғ донишманди ўртоқ Сталин марксизм-ленинизмни ижодий асосда ривожлантирмоқда. Фан ва маданиятнинг бирорта ҳам соҳаси йўқки, бу соҳада улуғ Сталиннинг йўл кўрсатувчи фикри, ижодий генийси акс этмаган бўлсин.

Совет фани — илғор фан. Бу фан Ленин — Сталин та'лимотининг мустаҳкам негизида ривожланмоқда. Бизнинг фанимиз олдига ҳаёт янгидан-янги вазифаларни қўймоқда, бу вазифалар коммунистик қурилиш манфаатларини кўзда тутади. Совет олимлари Ленин — Сталиннинг ғолибона ғояларини, марксизм-ленинизмнинг ижодий методини қанчалик чуқур эгаллашсалар, улар ўз вазифаларини шунчалик муваффақиятли бажарадилар.

Совет олимлари ўртоқ Сталин кўрсатган йўлдан бориб, ўз ўрталарида принципиал танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириб, фандаги эскирган, умрини кечирган қоидаларни қонунлаштириш соҳасидаги уринишларга қарши курашиб, барча янги, илғор нарсаларни қизғин қувватлаб, Ватан фанини янгидан-янги кашфиётлар ва ютуқлар блан бойитадилар, унинг шон-шуҳратини оширадилар.

Совет халқи илғор фанни ғоятда қадрлайди ҳамда илғор фан арбоблари ўз олдиларига улуғ Сталин томонидан қўйилган тарихий вазифани — чет эл фани муваффақиятларига етибгина қолмай, балки энг қисқа муддатда ундан ўзиб кетишдан иборат тарихий вазифани шараф блан бажаражакларига ишонади.

Янги ижодий муваффақиятларга эришайлик, илғор совет фанини яшнатайлик!

(«ПРАВДА»нинг 1950 йил 4 июльдаги бошмақоласидан).

Ҳамма ерда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун июль ойи ичида ғўза қатор ораларини камида 3 марта юқори сифатли парвариш қилайлик!

Ғиждувон районида ғўзани сифатсиз парвариш қилмоқдалар

Бухоро область, Ғиждувон район. Соҳибиён қишлоқ советининг раиси ўртоқ Тўра Очилов қандай мажлис бўлмасин, дарров дала ишлари ҳақида мақтаниб гапиради. Ўртоқ Очилов камчиликлар ҳақида танқид эшитганда: «хато қилдик, тузатамиз» деб силлиқ ва'далар ҳам бериб қўяди.

Очилов қишлоқ советининг идорасига колхоз раисларини, бригада бошлиқлари ва ҳосилот советларининг раисларини чақириб, ҳар кунда тонготар мажлислар ўтказишни ҳам одат қилиб олган. У, мажлисларда қишлоқ советидаги колхозларда ғўза парваришини кучайтириш тўғрисида ўзи билганча топшириқлар бериб, графиклар тузмоқда.

Шунинг учун ҳам қишлоқ советида ғўза парвариши ҳартарафлама ёмон ўтаётир. Қишлоқ советида ғўзанинг иккинчи чопиғи энди 48 процент бажарилди. Сталин номли колхозда пахта ишига ажратилган колхозчилардан 85—90 киши иш нормасини бажармаётир. Бунинг натижасида колхозда ҳар куни пландаги 19 гектар ўрнига атиги 8—9 гектар ердаги ғўза чопилмоқда. Энди 33 процент ерда иккинчи чопиқ ўтказилди.

Қишлоқ советидаги колхозларда ғўзани қўшимча озиқлантириш ва суғоришда ҳам жиддий камчиликлар юз бераётир. Ҳамма колхозда минерал ўғитлар қўл блан сепилади. Ўғит сепиш машиналаридан мутлақо фойдаланилмайди. Шунингдек, ўқариқ олмай ғўзани бостириб суғориш қишлоқ советидаги колхозларда одат бўлиб қолган. Сталин номли колхозда ғўзани бостириб суғориш натижасида кўп ер кўллаб кетгани ҳолда, 28 гектар ердаги ғўза бир марта ҳам сув ичмай, қақраб ётибди.

Бундай аҳвол Ворошилов номли колхозда ҳам давом этмоқда. Колхоз раиси ўртоқ Аҳмедовнинг буйруғи блан 38 гектар ердаги ғўза икки марта устма-уст суғорилган. Лекин ҳар икки сувдан кейин ҳам қатор оралари чопиқ ва культивация қилинмаган. Бу колхоздаги биронта бригадада ҳам ғўзани кечаси суғориш йўлга қўйилмаган. Натижада, ғўзага берилган сув кечалари йўл ва жарларга оқиб, исроф бўлмоқда. Колхозда чопиқ, культивациянинг сифати ниҳоятда паст. Кетман чопиғи 8—10 сантиметр чуқурликдагина ўтказилаётганлиги орқасида, 3—4 кундан кейин қаторларда яна ўтлар ўсиб чиқади. Ўртоқ Очилов ва колхоз правлениеларининг а'золари бундай ярамас аҳволни бирнеча бор мажлисларда муҳокама қилган бўлсалар ҳам, ғўза парваришини ўз вақтида юқори сифатли ўтказиш юзасидан ҳечқандай амалий тадбир кўрмай келаётирлар. Район партия комитетининг шу қишлоқ советидаги вакили ўртоқ Ражабов эса, колхозларга фақат меҳмон тариқасида бориб келади.

Жавгари, Бўлди, Гаждумак ва Фиришкент қишлоқ советларидаги колхозларда ҳам ғўза парваришида жиддий камчиликлар юз бераётир. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари бу қишлоқ советларида ғўза парваришида юз бераётган камчиликларни тезда тугатиш чораларини кўришлари керак.

А. БАҲРОМОВ.

„Сурхон" совхозида меҳнат интизомини мустаҳкамлашга э'тибор бермайдилар

Яқинда «Сурхон» совхозига мусобақадош «Боёвут 1-нчи» совхозидан борган ўзаро текшириш бригадаси ғўза парваришида юз бераётган жиддий камчиликларни очиб ташлаган, совхоз ма'муриятига ва ишчиларига маслаҳатлар берган эди. Лекин совхознинг пахтакорлари, агрономлари ва шахсан директори ўртоқ Жўраев мусобақадошларнинг қимматли кўрсатмаларини бажаришга э'тибор бермадилар. Шунинг натижасида совхознинг бўлим, бригада ва звеноларида ғўза парвариши ҳамон ёмон аҳволда бораётир.

Совхозда ҳали иккинчи чопиқ ва культивация қилинмаган, хатто суғорилмаган ғўзалар анчагина бор. Шунга қарамасдан иш унуми кундан-кун пасайиб кетмоқда. Графикка мувофиқ, ҳар куни кетман блан 115 гектар ердаги ғўза чопилиши керак бўлса, бунинг ўрнига атиги 30—35 гектар ердаги ғўза чопиқ қилинмоқда. Бунга асосий сабаб шуки, бўлим ва бригадаларда меҳнат тўғри ташкил этилмаган, меҳнат интизоми ниҳоятда бўшашиб кетган. Совхоз бўйича кетман ишига ажратилган 1.643 кишидан ҳар куни 300 киши сабабсиз прогул қилади. 500 га яқин кетманчи эса, нормасини бажармайди.

Совхоз директори ўртоқ Жўраев ҳамда бўлим ва бригада бошлиқлари меҳнат интизомининг сусайишига ўзлари сабабчи бўлмоқдалар. Бўлим бошлиқлари ва бошқа ма'мурий-хўжалик ходимларининг оилалари ишга қатнашмайди. Бу эса, меҳнат интизомининг тобора пасайишига сабаб бўлмоқда. Биз 1-нчи бўлимнинг ўртоқ Тожи Ўроқов бошлиқ 4-нчи бригадасида бўлганимизда, 20 ишловчидан далада фақат 5 киши ишлаётганини кўрдик. Худди шу иш вақтида 5-нчи бўлим бошлиғи ўртоқ Сатторовнинг уйида 10 дан ортиқ ишловчи меҳмондорчиликда ўтирган эди...

Совхозда суғориш ва сувдан фойдаланиш ишлари ҳам ниҳоятда ёмон аҳволда. 3—4-нчи бўлимларда сув кўплаб исроф бўлмоқда. Совхозда тунги суғориш ташкил этилмаган. Суғориш олдидан ғўзага ўғит солинмайди. 5-нчи бўлимда шу вақтгача бир гектар ер ҳам қўшимча озиқлантирилмаган. Бўлимга берилган 20 тонна минерал ўғит ташиб олинмасдан ётибди.

Трактор культивациясида айниқса жиддий камчиликларни учратиш мумкин. Совхозда 40 универсалдан 13 таси мутлақо ишламайди. Далага чиқарилган универсаллар ҳам дамба-дам бузилиб қолади. Шунинг натижасида ҳар куни пландаги 400 гектар ўрнига совхозда энг кўп деганда 210—220 гектар ердаги ғўза культивация қилинмоқда.

Совхозда ғўза парваришининг ёмон аҳволда бораётганига асосий сабаблардан бири шуки, ишчилар ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишлар яхши йўлга қўйилмаган. Сўнгги вақтларда агитпунктлар мутлақо ишламай қўйган. Бўлимларда 57 агитатор бор. Булар фақат рўйхатдагина бўлиб, ишчилар ўртасида агитация ишлари блан сра шуғулланмайдилар. Дала шийпонлари безатилмаган. Бригадаларда болалар боқча ва яслиси очилмаган. Болали хотинлар иш вақтида болалари блан овора бўлиб, нормаларини бажармайдилар.

Совхоз директори ўртоқ Жўраев ҳам, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Расулев ҳам бу камчиликларни тугатиш ҳақида кўп ва'да бериб келадилар. Аммо камчиликларни тузатиш ўрнига, ғўза парваришидаги озгина ютуқларини пеш қилиб, катта-катта камчиликларни хас-пўшлашга уринадилар. Совхозда ғўза парваришидаги камчиликларнинг тобора чуқурланишига сабаб ҳам ана шудир.

Т. ҚУРБОНОВ.

Тошкент қишлоқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг Зокир Эгамбердиев бошлиқ комсомол-ёшлар звеноси ғўзани уч марта суғориб, уч марта чопиқдан чиқарди ва бир марта озиқлантирди. **Суратда:** комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи ўртоқ **Ҳамидулла Каримов** (чапда) ва звено бошлиғи **Зокир Эгамбердиев** ўртоқлар ғўзаларни кўздан кечирмоқдалар.

Р. Қўчқор фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ПАХТА ДАЛАЛАРИДА

Тошкент область, Чиноз районидаги «Ленин йўли» колхозида хизмат қилаётган универсалчи ўртоқ Ким Александр бу йилги мавсумда 1.200 гектар ердаги ғўзани культивация қилиш мажбуриятини олган эди. Стахановчи универсалчи Ким Александр кунига 12 ўрнига 15 — 16 гектардан культивация қилиб, ҳозир 750 гектардан ортиқ ердаги ғўза қатор ораларини культивациядан чиқарди. «Комсомол» колхозида ишлаётган универсалчилардан Ғулом Абдурайимов, Ўрин Аҳмедов ўртоқлар ҳам кунига 14 — 15 гектар культивация қилмоқдалар. Илғор универсалчилар июль ойида 400 гектардан ердаги ғўза қатор ораларини культивация қилиб бериш мажбуриятини олдилар.

С. Шерматов.

☆

Наманган областида янги ташкил қилинган Чортоқ районидаги илғор колхозлар ғўзани парвариш қилишни намунали олиб бормоқдалар. Айқирон қишлоқ советидаги «Байналмилал» колхозида ғўзалар тўртинчи марта парвариш қилинмоқда. Ҳар гектаридан 60 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган коммунист Назирахон Рустамова бошлиқ бригада а'золари 34 гектар ердаги ғўзани тўрт марта чопиқдан чиқариб, беш марта культивация қилдилар.

П. Алихонов.

☆

Самарқанд область, Иштихон районидаги «Октябрь» колхозининг аз'олари 250 гектар ернинг ҳар гектаридан давлатга 50 центнердан пахта топшириш учун курашмоқдалар. Колхозчилар олинган мажбуриятга муносиб ишлаб, ҳозир ҳамма ердаги ғўзани 4 марта чопиқдан чиқариб, 5 марта культивация қилдилар. Ғўза қатор ораларини культивация қилишда универсалчи ўртоқ Олим Муқимовнинг хизмати катта. Ўртоқ Муқимов мавсум бошидан бери 670 гектар ердаги ғўзани культивация қилди, 235 гектар ерга «СУЗ» машинасида ўғит солди. У май ойида иқтисод қилган 180 килограмм ёнилғи ҳисобига 2 кун ишлади.

А. Мансуров.

☆

Фарғона область, Молотов районидаги Димитров номли колхоз а'золари Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «Июль ойида ғўза парваришичи кучайтириш ва ҳосил тўплаш соҳасидаги кечиктириб бўлмайдиган тадбирлар тўғрисида» чиқарган қарорига жавобан, бу ойда ҳамма ердаги ғўзани яна камида 3 марта парвариш қилиш мажбуриятини олдилар. Ҳозир колхознинг деярлик ҳамма ғўзаси тўрт марта парвариш қилинди. Ғўза кеча-кундуз суғорилмоқда. Ер етилиши блан дарҳол культивация қилиб, чопилмоқда. Колхоз правлениеси ғўзани парвариш қилишда ишлаётган колхозчиларга яхши маданий-маиший хизмат кўрсатмоқда.

Э. Мадраҳимов.

☆

Бухоро область, Шофрикон районидаги 2-нчи МТСнинг универсалчиси ўртоқ Карим Раҳимов 19 йилдан бери тракторчи бўлиб ишлайди. Ўртоқ Карим Раҳимов ҳар йил трактор блан чигит экишни муваффақиятли ўтказганидек, ғўза қатор ораларини культивация қилишда ҳам барча универсалчиларга намуна бўлмоқда. Ўртоқ Карим Раҳимов районнинг Шўробод қишлоқ советидаги «Комсомол» колхозида ҳозиргача 900 гектар ердаги ғўзани культивация қилди, 400 килограмм ёнилғини тежади.

О. Омонов.

☆

Сурхондар'ё область, Термиз районидаги минггектарчи универсалчилар ўз социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқдалар. Ўртоқ Мирзаев бошлиқ трактор бригадасининг универсалчиларидан Убайдуллаев, Нишонов ўртоқлар ҳозиргача 800 — 850 гектар ердаги ғўзани культивация қилдилар. Булар ҳар куни 14—16 гектаргача ердаги ғўзани культивация қиладилар.

И. Путин.

Универсалчи Тожибоев ўз мажбуриятини бажарди

Тошкент область, Қорасув районидаги МТС га қарашли ўртоқ Ҳожибоев бошлиқ а'ло сифатли ишловчи трактор бригаданинг универсалчиси Абдураҳмон Тожибоев бу йил 1000 гектар ердаги ғўзани культивация қилиш мажбуриятини олган эди. Ўртоқ Тожибоев «XVIII Партс'езд» колхозида ҳозиргача 1000 гектар ердаги ғўзани культивация қилиб, ўз социалистик мажбуриятини тўла бажарди. У яна қўшимча мажбурият олиб, ҳар куни 14—16 гектар ердаги ғўзани культивация қилмоқда.

Б. РАЖАБОВ.
Т. АБДУЛЛАЕВ.

„Қизил қўшин" колхози нима учун қолоқ бўлиб қолди?

Самарқанд қишлоқ районидаги «Қизил қўшин» колхозининг ери кўп, суви етарли. Колхозда пахта, сабзавот, картошка, дон экилади, катта токзорлар, боғлар ва чорва фермалари бор.

Самарқанд областида илғор бўлган бу колхоз 1938 йилда ҳар гектар ердан 42 центнердан уруғлик пахта берган эди. Урушдан олдинги йилларда колхозчиларнинг ҳар меҳнат кунига 20 — 25 сўмгача пул, 4 — 5 килограммдан дон, сабзавот, майиз ва бошқа озиқ-овқат маҳсулоти тақсим қилинган.

Колхоз қишлоғи ҳам ўзгарган. Боғ, гулзорлар барпо қилинган, ҳашаматли клуб ва турар-жой бинолар қурилган. «Қизил қўшин» колхозидан врачлар, агрономлар, ўқитувчилар, Совет Армиясининг офицерлари етишиб чиққан.

Хўш, колхоз нима учун кейинги йилларда қолоқ бўлиб қолди? Нега давлат топшириқлари бажарилмаётир?

Бунинг туб сабаби шундаки, Самарқанд қишлоқ район партия комитети ва район ижроия комитети бу колхозга юзаки раҳбарлик қилмоқда, сводкалар, ўртача рақамларга ўралиб қолиб, колхознинг ҳақиқий аҳволини билмайдилар, улар қишлоқ хўжалик артели Уставининг бузилишига йўл қўймоқдалар. Район партия комитети шу колхоз партия ташкилотидан, коммунистлардан, колхозчилар оммасидан ажралиб қолган, уларнинг сигналларига э'тиборсиз қарамоқдалар.

«Қизил қўшин» колхози кейинги йилларда бир тўда ярамас кишилар қўлига тушиб қолди. Колхоз раиси Раҳмонов, бухгалтер Эрнапасов, вино сотувчи дўкон мудири Давид Миримов ва бошқалар колхозда жамоат мулкини талон-торож қилдилар, ҳалол ишловчи колхозчиларни ранжитиб, уларнинг кўнглини ишдан совитдилар. Бу ярамасларнинг колхозни талон-торож қилишлари ҳақидаги кўп сигналлар Самарқанд қишлоқ район партия комитети ва тергов органлари томонидан жуда кечикиб муҳокама қилинди, натижада бу жиноятчилар колхозни анча вақтгача талаб келдилар.

Колхознинг ҳозирги раҳбарлари ҳам (раиси Хожи Ўрунов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Сувонқул Авазов ўртоқлар) колхозга етказилган катта зиённинг асарини тугатиш учун курашмасдан, ўпирилишни яна чуқурлаштирмоқдалар.

Областьда энг юқори ҳосил берган бу колхоз 1949 йилда ҳар гектар ердан фақат 13 центнердан пахта олиб, давлат планини бажармади. Шунингдек бошқа мажбуриятлар ҳам тўла бажарилмасдан қолди. 1949 йилда ҳар меҳнат кунига 5 сўм 76 тийин пул ва 1,5 килограмм дон тақсим қилинган бўлса ҳам, ҳозиргача айрим колхозчилар ўзларига тегишли хақни олган эмаслар.

Колхоз раиси Ўрунов колхозчиларнинг ҳуқуқини поймол қилмоқда. Ма'муриятчиликка берилган раис Ўрунов колхозчиларни ҳақорат қилади. Бу ҳақда Самарқанд қишлоқ район партия комитетига, район ижроия комитетига ҳамда прокурор ўртоқ Аҳмедовга шикоят қилинган бўлса ҳам, улар бу шикоятларга э'тибор бермадилар.

Шу йил 17 апрельда бўлган ҳисобот-сайлов йиғилишида (бу йиғилишда район партия комитетининг секретари Олчинбоева, район ижроия комитетининг раиси Ма'рупов ўртоқлар ҳам қатнашдилар) колхозчилардан Ҳамроев, Бойназаров, Дўстмуродова ва бошқалар колхоз раисининг ярамас ҳаракатларига доир кўп фактлар келтирдилар. Йиғилишда колхоз раисининг ўтакетган дағаллиги, ма'муриятчилиги, қишлоқ хўжалик артели Уставини поймол қилганлиги айтилди. Лекин ўртоқ Олчинбоева ҳам, ўртоқ Ма'рупов ҳам колхоз а'золарининг бу ҳақли танқидига э'тибор бермадилар.

Колхоз раисининг қўпол ма'муриятчилигидан, танқид қилганлари учун қувғинга учраган Қаюмов, Тўрақул Азимов, Шерали Қурбонов, Райим Эгамбердиевлар шундан кейин колхоздан кетиб қолишга мажбур бўлдилар.

Колхозда меҳнат интизоми жуда ҳам бўшашган. Масалан, шу йилнинг тўрт ойида 77 киши 10 тадан ҳам кам меҳнат куни ишлаган. Хўжамқул Турсунов, Қурбон Жумаев, Тўкима Ниёзова, Ханифа Имомова, Ражабой Тоҳировалар йил бошидан буён бир кун ҳам колхоз даласига чиқиб ишламаганлар.

Давлат ва меҳнат интизоми бўшашиб кетганлиги сабабли, колхозда ғўза ва бошқа экинларнинг парвариши ёмон аҳволда, чопиқ ва суғориш кечиктирилаётир.

Колхозда қишлоқ хўжалик артели Уставининг бузилишига йўл қўйилмоқда. Колхоз ишлабчиқаришига алоқаси бўлмаган шахсларга томорқалар берилган. Масалан, колхозда ўзи ёки оиласи ишламаётган «Ленин йўли» газетаси ходими ўртоқ Ма'руповнинг узумзордан иборат томорқаси бор. Колхоз раиси Ўрунов томонидан Тошкент шаҳридаги вино дўконига мудир қилиб тайинланган Гурген Бахшиянц колхоз виносини фактурада белгиланган нархдан қимматроқ сотиб, кўп пулни ўғирлаб, колхозга катта зиён етказмоқда.

Колхоз бошланғич партия ташкилоти колхозни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш масалалари блан шуғулланмайди. Раис Ўруновнинг колхозчилар ҳуқуқини поймол қилаётганлигига доир фактлар бошланғич партия ташкилотида ҳалигача муҳокама қилинмаган.

«Қизил қўшин» колхози Самарқанд қишлоқ район партия комитетининг ёрдамига муҳтож. Район партия комитетининг секретари Олчинбоева ва район ижроия комитетининг раиси Ма'рупов ўртоқлар «Қизил қўшин» колхозида юз бераётган жиноятларга нисбатан қачонгача томошабин бўлиб қоладилар?

Ғ. АШУРОВ

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Беғамлик ва мас'улиятсизликка барҳам берилсин"

«Қизил Ўзбекистон»нинг шу йил 10 май сонида юқоридаги сарлавҳа остида мақола босилиб, унда Қашқадар'ё областининг Китоб районидаги айрим колхозларда ғўза парвариши кечиктирилаётганлиги танқид қилинган эди.

Ўзбекистон К(б)П Китоб район комитети бу мақолани бюро мажлисида муҳокама қилиб, унда кўрсатилган фактларни тўғри деб топди. Сталин қишлоқ советидаги Ворошилов номли колхоз раиси Тошматов, Калинин қишлоқ советидаги «Политотдел» колхозининг раиси Худойқулов ўртоқларга ғўза парваришида камчиликларга йўл қўйиб келганликлари учун виговор берилди. Шу блан бирга, бу колхозларда ғўза парваришида содир бўлган камчиликларни тезда тугатиш учун тегишли тадбирлар белгиланди.

КИНО

„Ўлимга маҳкум этилганлар фитнаси"

Социалистик тузумнинг капиталистик тузумдан устунлиги ва унинг ҳаётчан эканлиги иккинчи жаҳон урушида бутун дун'ё олдида яна бир марта намойиш қилинди. Социалистик тузумнинг ана шу буюк ва тарихий ғалабаси туфайли дун'ёдаги кўпгина мамлакатларнинг халқлари ғолибона социализм байроғи остига, демократия лагерига янада кўпроқ ва янада мустаҳкамроқ уюшдилар.

Тинчлик учун курашнинг таянчи ва байроқдори бўлган Совет Иттифоқи Европанинг миллионларча тинч аҳолисини фашизмнинг мудҳиш асоратидан озод қилди.

Лекин ўлимга маҳкум этилган капиталистлар, катта ер эгалари, Ватикан иғвогарлари ва жосуслари, ниқобланиб олган фашистлар ва сотқин-социалистлар халқ демократияси мамлакатларининг ана шу ажойиб ғалабасидан, социализмнинг кенг миқ'ёсда қулоч ёйиб бораётганидан қўрқмоқдалар. Улар халқ демократияси мамлакатларида бўлаётган буюк ижтимоий ўзгаришларни, демократик лагерь кучлари, тинчлик тарафдорлари қатори кундан-кун ўсиб, мустаҳкамланиб бораётганини асло кўролмайдилар. Улар бунга қарши ҳарқандай иғвогарлик, саботаж йўлига кирмоқдалар, демократик мамлакатларга қарши, халққа қарши турли йўллар блан кураш олиб бормоқдалар. Улар омма орасида халқ демократияси тузумига норозилик туғдиришга интилиб, саноат корхоналарида, қишлоқларда саботаж уюштирмоқдалар, кулакларга ёрдам бермоқдалар, ғаллани нобуд қилиб аҳолини оч-яланғоч қолдирмоқдалар. Англия-Америка империалистлари томонидан қўллаб-қувватланаётган ва уларнинг кўрсатмалари блан иш олиб бораётган четэл капиталистик давлатларнинг жосуслари халқ демократияси мамлакатларида ўзларининг ифлос мақсадларини амалга ошириш учун ҳарқандай разил ва қабиҳ йўллардан ҳам қайтмаётирлар.

Империалист тескаричиларнинг ана шу уринишларига қарши сулҳпарвар халқларнинг, тинчлик тарафдорларининг тинчлик учун, демократия учун қаттиқ туриб кураш олиб бораётган миллионларча кишиларнинг қаторлари тобора ўсмоқда ва кенгаймоқда. Халқ инглиз-америкали уруш оловини ёқувчиларнинг босқинчиликдан иборат сиёсатларини—атом сиёсатини, халқларни эзиш, қулликка солиш ва оч-яланғоч қолдиришга хизмат қилучи «Маршалл плани»ни фош қилиб ташламоқда ва унга қарши қаттиқ туриб кураш олиб бормоқда. Демократик мамлакатларнинг халқлари социализм йўлидан собит қадам ташлаб олға бормоқдалар. «Ўлимга маҳкум этилганлар фитнаси» кинофильми халқнинг империалистик тартибларга, агрессияга, урушга қарши, мустаҳкам тинчлик учун курашини, Совет Иттифоқи бош бўлган антиимпериалистик лагерь кучлари тобора ўсиб ва мустаҳкамланиб бораётганини кўрсатади.

Америка элчиси Мак-Хилл тинчлик ва демократияга қарши фитна, иғво юргизучи сотқинлар тўдасига бошчилик қилади. Бу иғвогарлар ҳукуматга, коммунистларга, коммунистик ташкилотларга қарши фитна уюштирадилар. Мак-Хилл ўз хўжайинларининг топшириғини амалга ошириш учун, давлат аппаратидаги хоинлардан, илгари гитлерчиларга малайлик қилган сотқинлардан, жосуслар ва жаллодлардан фойдаланади. Уларнинг ёрдами блан мамлакатда «Маршалл плани»ни амалга оширмоқчи бўлади. Венгрия халқи томонидан ўлимга маҳкум этилган бутхона князи, кардинал Бирнч Америка вакилининг энг яқин кишиси бўлади.

Фильмдаги воқиалар халқ демократияси мамлакатларида янги уруш оловини ёқучиларга қарши қудратли халқ тўлқини тобора кучайиб, социализм ва демократия кучлари кун сайин ўсиб, мустаҳкамланиб бораётган, икки система — капиталистик система блан социалистик система ўртасидаги кураш, икки лагерь — антиимпериалистик лагерь блан империалистик лагерь ўртасидаги кураш кучайиб бораётган бир даврда ривожланади.

...Халқнинг қаҳрамон қизи коммунист Ганна Лихта (артист Л. Скопина) фашистлар оккупацияси йилларида гитлерчиларга қарши мардона курашди. У ўлим жазосига ҳукм қилинади. Лекин Ганна қамоқ лагеридан қочади ва деҳқон-партизан Кости Варра уйида ўзига бошпана топади. Зўрға ҳушига келган бу жасур хотин тезроқ партизанларга қўшилишни ва ўз ватанининг озодлиги, мустақиллиги учун курашишни истайди.

Орадан бирнеча йил ўтади. Уруш бўрони тинади. Ганна Лихта коалиция ҳукуматида бош министр ўринбосари бўлиб ишлайди. Республикада оғир аҳвол юз беради. Америка элчиси Мак Хилл (артист М. Штраух)нинг кўрсатмасига мувофиқ буржуа миллатчилар ва руҳонийлар мамлакатда қасддан очлик вужудга келтирадилар. Тескаричи кучлар зимдан қуролли қўзғолонга тайёрланадилар.

Ана шу кунларда Ганна совет жангчилари хотирасига тикланган ёдгорлик очилиши маросимида нутқ сўзлайди. У, халқларни гитлерчи фашистлар асоратидан озод қилган миллионларча кишиларга мустақиллик, бахт-саодат ва тинч турмуш бахш этган Совет Иттифоқи шарафига, унинг шонли жангчилари шарафига табрик сўзлари айтади. Халқ Ганнанинг сўзларини зўр э'тибор ва ҳаяжон блан тинглайди. Митингга тўпланган ҳарбир киши совет жангчиларига самимий муҳаббат ва чексиз садоқат туйғулари блан тўлиб-тошади.

Митинг тамом бўлгач, Ганна шаҳарга қайтмоқчи бўлади. Лекин уни ҳаммавақт кузатиб юрган хоинлар Ганнага суиқасд қиладилар. У қаттиқ ярадор бўлади. Америка империалистларига сотилган жосусларнинг бу хуружига қарши мамлакатда ишчиларнинг кучли иш ташлашлари бошланади. Байроқлар, шиорлар ва плакатлар кўтариб кўчаларга чиққан намойишчилар террорга қарши нафрат ва ғазаб билдирадилар.

Ганнага собиқ гестапочи Куртов, кардинал Бирнч, сотқин ва иғвогар Христина Падера, католиклар партиясининг бошлиғи Гуго Вастислар суиқасд қиладилар. Бу шайкага америка элчиси Мак-Хилл бошчилик қилади. У, дун'ёга ҳоким бўлиш учун уринаётган Уолл-стрит корчалонларининг, атом бомбасини пеш қилаётган америка империалистларининг қиёфасини ўзида тўла гавдалантиради.

Мак-Хилл мамлакатни маршаллаштирмоқчи бўлади. Кадетлар ва социал-демократлар партиясининг раҳбарлари Хилл таклифини қувватлайдилар. Лекин бутун халқ, коммунистлар унга қарши қаттиқ норозилик билдирадилар.

Фитначи раҳбарлардан: «миллий бирлик» партиясининг а'зоси, озиқ-овқат министри Христина Падера (РСФСРда хизмат кўрсатган артист С. Пилявская), илгари америка разведкасида хизмат қилган, католиклар партиясининг раҳбари, саноат министри Гуго Вастис (артист В. Марута), сотқин социалист, жамоат хавфсизлиги министри Иохим Пино (РСФСР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати И. Судаков)ларнинг «халқ манфаати учун», «тинч йўл блан социализмга борамиз» деган шиорлар ниқоби остида разил ишлар блан шуғулланишлари фильмда тўла кўрсатиб берилади.

Парламентнинг Христина Падера ташаббуси блан навбатдан ташқари чақирилган сессияси жиддий вазиятда ўтади. Ватан хоинлари мамлакатда содир бўлган очарчиликка коммунистлар сабабчи деб, уларга туҳмат қилмоқчи бўладилар. Лекин хоинлар мақсадларига эришаолмайдилар. Ана шундай оғир пайтда коммунист Ганнанинг миллионларча кишиларнинг фикр ва мақсадларини изҳор этган оташин сўзларини, душманларга даҳшат солучи нутқларини эшитамиз. Сессия давом этиб турган пайтда парламент биноси қаршисидаги катта майдонга минглатча киши тўпланади. Ганнанинг сўзлари намойишчиларнинг «Маршалл плани» бизга ўлим келтиради», «биз тинчликни истаймиз, биз яшашни истаймиз» деган қудратли хитоблари блан қўшилиб кетади.

Сотқин социалист Иохим Пино коммунист Варрага сўз бермайди. Шу пайтда у залга халқ вакилларини — мамлакатнинг ҳақиқий хўжайинларини бошлаб келади. Халқ вакилларидан бири Варранинг фикрларини қуйидаги сўзлар блан ифодалайди: «Бу ерда рус биродарларимиз блан бизнинг ўртамизга нифоқ солмоқчилар. Биз сизларни огоҳлантириб айтамизки: бизларни ҳечким, ҳеч қачон ажратаолмайди! Биз «Маршалл плани»га қаршимиз! Биз тинчлик тарафдорларимиз!».

Парламентда «Маршалл плани» кўпчилик овоз блан қабул қилинмагач, ватан хоинлари, фитначилар ис'ён кўтаришга тайёрланадилар. Америка элчиси Мак-Хилл сотқин социалист Пино бошчилигида «ҳукумат», тузади. Америка элчисининг энг яқин кишиси Христина Падера халқнинг илғор кишиларини ўлдиришни таклиф этади ва уларнинг рўйхатини тузади. Бу рўйхатга мувофиқ, биргина коммунист Ганна Лихта, Макс Вента, (артист П. Кадочников), Коста Варралар эмас, балки ўнг социалист, Иохим Пинонинг ўғли, кейинчалик ўнг социалистлар блан алоқасини батамом узиб, коммунистлар қаторига ўтган Марк Пино (Сталин мукофоти лауреати артист В. Дружников)ни ҳам ўлдириш керак. Лекин улар ўзларининг бу ифлос мақсадларига эришаолмайдилар. Коммунистлар партияси томонидан кўрилган шошилинч чоралар натижасида душманларнинг планлари барбод этилади. Ис'ён бостирилади. Ватан хоинлари ва четэл жосусларининг кирдикорлари халққа ма'лум бўлади.

«Ўлимга маҳкум этилганлар фитнаси» фильмидаги бутун воқиалар, хатто оддий ишчи ва деҳқон образи ҳам кишининг эсида қоладиган қилиб ишланган. Ишчи ва деҳқонлар коммунистлар партиясининг раҳбарлиги остида давлатнинг барча ишларида актив қатнашадилар. Улар қардошларча ҳамкорлиги ва берган катта ёрдами учун Совет Иттифоқига, Улуғ Сталинга миннатдорчилик билдирадилар. «Қуёш бизга Шарқдан келади», дейдилар, улар.

Коммунистлар партияси парламентда ғалаба қозонади. Халқ компартия раҳбарларининг дўстлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида Москвада шартнома тузилганлиги ҳақидаги сўзларини бениҳоя хурсандчилик блан кутиб олади. Компартия раҳбари Николо Словено (РСФСР да хизмат кўрсатган артист, Сталин мукофоти лауреати В. Аксенов)нинг «Совет Иттифоқи бизга ғалла юборди» деган сўзларидан халқ беҳад хурсанд бўлади. Депутатлар балконга чиқадилар. Майдон одам блан лиқ тўла. Депутатлар ва халқ Москвага қасам хати ёзадилар: «Сталинга ва совет халқига Ватанимизнинг мустақиллиги ва озодлигини сақлаб қолиш ҳақида қасам'ёд қиламиз!.. Уруш оловини ёқучилар тинчлик тарафдорларининг ягона фронтига дуч келиб, тор-мор бўлажаклар!... Тинчлик учун кураш ҳақида, улуғ совет халқи ва халқ демократияси мамлакатлари блан бўлган дўстлигимизни мустаҳкамлаш тўғрисида қасам'ёд қиламиз!».

Бу сўзлар — озодликни севучи барча халқларнинг юрак сўзларидир. Бу сўзлар — тараққийпарвар инсоният тинчлик учун кураш олиб бораётган ҳозирги пайтда, ҳамма ерда тинчлик тарафдорларининг Стокгольм конгресси Мурожаатига қўл қўйиш қизғин бораётган бир пайтда яна ҳам кучли ва яна ҳам қудратли бўлиб эшитилмоқда.

Фильмда коммунистик партия ва коммунист раҳбарларнинг мамлакатда тинчлик ўрнатиш учун, ўнг социал-демократлар ва кадетларнинг сотқинчилик ҳамда иғвогарлик сиёсатига қарши, янги уруш оловини ёқучиларга, мамлакатда «Маршалл плани»нинг амалга оширилишига қарши кураши реал тасвирлаб берилган. Коммунист раҳбарларнинг онгли, принципиал, революцияга содиқ, халқ иши учун оташин курашчи, чидамли, иродали, ўз ишининг ғалаба қозонишига ишонган кишилар эканлиги Ганна Лихта образида жуда аниқ ва тўғри ифодалаб берилган.

«Ўлимга маҳкум этилганлар фитнаси» фильми мазмунли, актуал, ҳаққоний, ҳаяжонли ишланган бўлиб, халқ демократияси мамлакатларидаги ҳақиқий аҳволни тасвирлайди. Тамошабин бу фильмни кўрар экан, Венгрияда кардинал Миндсенти ва Ласло Райк устидан бўлган судни, 1948 йилда Чехословакияда бўлган февраль воқиаларини, Булғорияда Трайчо Костов шайкаси устидан бўлган судни, халқ хоинлари Тито ва Ранковичнинг разил ишларини, яқинда Чехословакияда фош этилган ва суд қилинган бир группа америка агентларининг кирдикорларини эслайди. Америка-англия империалистларига сотилган бу хоинлар халқ-демократияси тузумини ағдариб ташламоқчи, капитализмни тикламоқчи бўладилар. Фильм уларнинг бу ифлос мақсадларини фош қилиб ташлайди.

Бу фильм тинчликни мустаҳкамлаш ишига янги ҳисса бўлиб қўшилади. Бу фильм — совет кинематографиясининг катта ютуғидир. Бу фильм—халқ-демократияси мамлакатларида тинчлик, озодлик учун, урушга қарши, «Маршалл плани»га қарши кураш тобора қудратли тус олиб бораётганини, халқ коммунистлар партиясининг раҳбарлиги остида мамлакатда социализмнинг тўла тантанаси учун курашаётганини тасвирловчи, ғоявий-сиёсий ва бадиий жиҳатдан юксак савиядаги асардир.

Аҳмад ИСМОЙЛОВ.

«Ўзбеккнижторг» нинг агитмашинаси Бухоро область, Ғиждувон районидаги колхозлар ўртасида тез-тез қатнаб туради. **Суратда:** агитмашина Фориш қишлоқ советидаги Сталин номли колхозда.

Э. Каримов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

МАКТАБ ҲАЁТИ

Мактабларда янги ўқув йилига тайёргарликни кучайтириш керак

(Редакцияга келган хатларга обзор)

Мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашда республикамиздаги жамоат ташкилотлари Чирчиқ шаҳар жамоатчилиги бошлаб берган қимматли ташаббусга қўшилиб, мактабларни ўз вақтида ремонтдан чиқариш, ўқув ёшидаги болаларни тўла рўйхатга олиш, ўқув-материал базасини мустаҳкамлаш каби муҳим мажбуриятларни олган эдилар.

Мухбирларимиз республикамизнинг деярлик кўпгина мактабларида янги ўқув йилига тайёргарликнинг бориши ҳақида хабарлар ёзиб юбораётирлар.

Сурхондар'ё область. Денов районидан ўртоқ И. Эрдонов бундай деб ёзади:

— Денов район партия ва совет ташкилотлари мактабларни 1950—51 ўқув йилига намунали тайёрлашда актив қатнашиб, ўқув ёшидаги болаларни аниқ ҳисобга олиб чиқишга ёрдам бердилар. Капитал ва жорий ремонт қилиниши керак бўлган 2 та ўрта, 27 та тўлиқсиз ўрта ва 15 та бошланғич мактаб бинолари ремонтдан чиқарилди, барча жиҳозлар батамом тахт қилиб қўйилди. Район партия ва совет ташкилотларининг ёрдами блан мактаблар учун 105 тонна кўмир, 120 кубометр ўтин тайёрланди. Мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашда айниқса колхоз правлениелари, колхозчилар катта ташаббус кўрсатмоқдалар. Масалан, Хайробод қишлоқ советидаги 30-нчи, Юрчи қишлоқ советидаги 18-нчи, Хазарбоғ пахта совхозининг 2-нчи бўлимидаги 31-нчи мактаблар сифатли қилиб ремонтдан чиқарилди. Шунингдек, Анбарсой қишлоқ советида тўлиқсиз ўрта ва бошланғич мактаблар учун янги бинолар қурилди.

Самарқанд область, Пойариқ районидан ўртоқ К. Пиримқуловнинг ёзишича, Янгиқозон қишлоқ советидаги 5-нчи бошланғич мактаб учун 4 хоналик бино, Саноат қишлоқ советидаги Сталин номли тўлиқсиз ўрта мактаб учун 8 хоналик бино, Тўрткўл қишлоқ советидаги 15-нчи бошланғич мактаб учун 5 хоналик бинолар солинаётир. Шунингдек 7-нчи тўлиқсиз ўрта мактаб (директори ўртоқ Шарипов) районда биринчи бўлиб ремонтдан чиқарилган.

Ўртоқ М. Власов Самарқанд шаҳридаги 4-нчи ўзбек-тожик ўрта мактаби, 10-нчи ўрта мактаб, 23-нчи, 15-нчи мактабларда ўқув йилига пухта тайёргарлик кўрилиб, мактаблар ремонти тугалланаётганлигини ҳабар қилади.

Ўртоқ А. Шермуҳамедовнинг ёзишича, Тошкент қишлоқ районидаги 26-нчи тўлиқсиз ўрта мактабда ремонт ишлари давом этмоқда.

— Лекин райондаги 1-нчи, 3-нчи, 5-нчи, 8-нчи, 15-нчи мактабларнинг директорлари бор имкониятлардан фойдаланмай, мактаб биноларини ремонтдан чиқаришни кечиктирмоқдалар, — деб ёзади мухбир.

Ленин қишлоқ советидаги 2-нчи ўрта мактаб райондаги энг катта мактаблардан бири ҳисобланади. Ўтган 1949/50 ўқув йилида синфлар етишмаганлигига қарамай, ҳали ҳам мактабнинг ремонтига киришилмаган. Мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш ҳақида чирчиқлиларнинг ташаббусига қўшилган ва мактабларни ўз оталигига олган айрим ташкилотлар ўз мажбуриятларини унутиб қўймоқдалар.

Ўртоқ Г. Привеснинг Бекобод шаҳридан хабар беришича, «Фарҳодстрой» нинг раҳбарлари ўз оталикларидаги 4-нчи, 6-нчи, 7-нчи мактаблар, Ўзбекистон саноат қурилиши тресты 2-нчи бошқармаси ўз оталигидаги 9-нчи мактаб ремонти учун зарур бўлган материалларга муҳтож эканлигини билсалар ҳам, бу мактабларга ёрдам бермаётирлар.

Мактабларни ўз оталигига олган ба'зи ташкилотлар ва район халқ маорифи бўлими раҳбарларининг бепарволиги орқасида шаҳардаги 9 мактабнинг 6 тасида ҳали ремонт бошланмаган.

Ўртоқ Х. Шарипов Шаҳрисабз районидаги мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш қониқарсиз аҳволда эканлиги ҳақида хабар беради.

Фарғона область, Қува район, Акбаробод қишлоқ советидан В. Тўрақулов, Каганович район, Сталин қишлоқ советидан А. Эгамназаров, Р. Фармонов, Тошкент область, Қорасув районидан З. Эгамназаров, Андижон область, Жалақудуқ район, Жданов қишлоқ советидан И. Иброҳимов, Сурхондар'ё область, Бойсун районидан С. Ягфаров ўртоқлар редакциямизга ёзган хатларида бу районлардаги мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш ишлари қизғин бораётганлигини билдирадилар.

Мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашни тезлатишга партия, совет, жамоат ташкилотлари, халқ маорифи ходимлари жиддий э'тибор этишлари зарур.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

„Учқун" мактабида 10-нчи класс ташкил этилишини сўраймиз

Тошкент шаҳар, Сталин районининг Учқун, Қаҳрамон, Чуқуркўприк, Сарчапон ва бошқа маҳаллаларидаги аҳолининг болалари 95-нчи «Учқун» мактабида ўқийдилар. «Учқун» мактаби совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида ташкил этилган бўлиб, шу кунгача минглаб болаларни тарбиялаб келмоқда.

Бундан бирнеча йил муқаддам мактаб учун икки қаватли янги бино қурилди.

«Учқун» мактабида болаларга 10 йиллик та'лим бериш учун барча имконият бор. Шунга қарамай, бу мактабда шу вақтга қадар 10-нчи класс очилган эмас.

Бу қизлар мактабининг юқори классларидаги ўқувчиларнинг деярлик ҳаммаси ҳар йили анча узоқда бўлган мактабларга, чунончи Пушкин номли 13-нчи мактабга юборилади.

Мактаб ма'мурияти (директори ўртоқ М. Ғафурова) ва район халқ маориф бўлими (мудири ўртоқ Ғ. Рашидов)нинг бепарволиклари натижасида юқори синф ўқувчиларининг қўнимсизлиги ҳар йил давом этиб келаётир. Айниқса, 10-нчи синфда ўқучи қизларнинг узоқдаги мактабларга юборилиши кўп қизларнинг ўқишга қатнашини қийинлаштираётир.

Биз, «Учқун» мактабида та'лим олаётган ўқувчиларнинг ота-оналари узоқ тарихга эга бўлган «Учқун» мактабида 10-нчи класс ташкил этилишини, қизларимиз шу мактабнинг ўзида тўла ўрта ма'лумот олиб чиқишларини истаймиз.

Сталин район халқ маориф бўлими СССР Министрлар Советининг шаҳарларда 10 йиллик мажбурий та'лимни амалга ошириш ҳақида чиқарган қарорини бажариши, шу жумладан «Учқун» мактаби 10-нчи класс ташкил этиб бериши керак.

Бир гуруҳ ота-оналар номидан:

Қ. Хожимуҳамедов.
С. Абдукаримов.
У. Муҳамаджонов.
У. Ҳамидов.

Қисқа сатрларда

АНДИЖОН

Андижон шаҳридаги Охунбобоев номли ўзбек давлат музикали драма театри шоир Собир Абдулланинг «Алпомиш» музикали драмасини (Тўхтасин Жалилов музикаси) саҳнага қўйди. «Алпомиш» ролини Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Машрабжон Юнусов, Барчиной ролини Азизахон Аминова ижро этдилар.

Театр ака-ука Турнинг «Элчихона деразасидан» номли драмасини Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Амин Турдиев постановкасида тайёрламоқда. Бу асар июль ойининг биринчи ярмида саҳнага қўйилади.

Ж. Раҳим.

СУРХОНДАР'Ё

Бойсун районидаги битта ўзбек ва иккита тожик ўрта мактабини бу йил 61 йигит ва қиз тамомлаб, етуклик аттестати олди. Бу ўқучиларнинг деярли ҳаммаси олий ўқув юртларига бориб ўқийди.

Н. Муродов.

ТОШКЕНТ

Тошкент қишлоқ районидаги Ленин номли 19-нчи ва Ворошилов номли 25-нчи ўрта мактабларни муваффақиятли битириб чиққан бирнеча ўқучи «А'ло ўқиганлиги ва намунали хулқи учун» олтин ва кумуш медальларни олишга муяссар бўлди.

25-нчи ўрта мактабнинг ўқучиси Тошхон Хўжахонова, 19-нчи ўрта мактабнинг ўқучилари Обид Аброров, Ҳамид Ҳасановлар 10-нчи классни а'ло баҳо блан битириб, олий ўқув юртига кириб ўқиш учун тайёрланмоқдалар.

С. Умаров.

ҚУРИЯДАГИ ВОҚИАЛАР

ҚУРИЯ ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ АРМИЯСИ БОШ ҚЎМОНДОНЛИГИНИНГ АХБОРОТИ

ПХЕНЬЯН, 4 июль. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг бош қўмондонлиги хабар беради: Халқ армиясининг қисмлари ҳужумни давом этдирдилар. Вондю (Ваньчжу) уезд марказини озод қилган қўшинлар Вондю уездини тамомила озод қилдилар. Редю уезд марказини ишғол этдилар ва жануб томон илгари силжишни давом этдирмоқдалар.

Халқ армиясининг Қурия шарқий соҳилида ҳаракат қилаётган қисмлари 3 июльда аҳоли яшаб турган 100 дан ортиқ пунктни озод қилдилар ва ҳужумни давом этдириб жануб томонга силжиб бормоқдалар.

Ли Син Ман армиясига қарши бўлган жангларда кўп ўлжа олинди.

Озод қилинган шаҳар ва қишлоқларнинг аҳолиси ўз халоскорларини—Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг жангчилари ва офицерларини хурсандчилик блан кутиб олмоқда.

ШИМОЛИЙ ҚУРИЯ ҚЎШИНЛАРИ СУВОННИ ИШҒОЛ ҚИЛДИЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 4 июль. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлигининг Токиодаги мухбири хабар беради: генерал Макартур штаби вакилининг айтишига кўра, Шимолий Қурия қўшинлари Сувонни ва Сувон аэродромини ишғол қилғанлар.

Шимолий Қурия қўшинларининг қисмлари жануб томон олға қараб юришни давом этдирмоқдалар.

ЖАНУБИЙ ҚУРИЯ ҚЎШИНЛАРИ СУВОНДАН ЧЕКИНДИЛАР

ЛОНДОН, 4 июль. (ТАСС). Рейтер агентлигининг Жанубий Қурияда Макартур штаби ҳузуридаги мухбири хабар беради: Макартур штабининг вакили бугун Жанубий Қурия қўшинлари Сувондан чекинганликларини айтди.

АМЕРИКАЛИЛАРНИНГ СУВОНДАН ТАРТИБСИЗ РАВИШДА ҚОЧГАНЛИКЛАРИ ТЎҒРИСИДА АМЕРИКА МУХБИРИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 4 июль. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентлигининг Жанубий Қурияда америка штаби ҳузурида бўлган мухбири хабар беради: американлиларнинг ўтган ҳафтада Сувондан қочганликлари яқин кунларда текширилса керак. Бу қочиш вақтида америка ҳарбий миссиясининг а'золари ўз штабларига ўт қўйган эдилар. Хабардор кишиларнинг айтишларича, бу текширишдан мақсад Сувондан чекинганлик учун кимнинг жавобгар эканлигини аниқлашдир. Юқори мансабдаги бир америка вакили буни «энг тартибсиз қочиш» деб та'рифлаган.

ЛИ СИН МАН «ҲУКУМАТИ» ЖАНУБГА ҚОЧМОҚДА

ШАНХАЙ, 4 июль. (ТАСС). Токио радиоси Фузан (Пусан) дан олинган хабарга асосланиб, Ли Син Ман «ҳукумати» Тайдендан Дзенсю (Чондю) шаҳрига «кўчиб келган» деб хабар қилади. Дзенсю шаҳри Тайдендан 80 километр ғарби-жанубдадир.

ҚУРИЯДА УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 4 июль. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлигининг Токиодаги мухбири хабар беради: кеча генерал Макартур штаби ахборот э'лон қилди. Ахборотда Шимолий Қурия қўшинларининг Кан дар'ёси орқали ўтаётганликлари айтилади.

Ахборотда айтилишича, Шимолий Қурия қўшинлари илгари силжишни тезлатиш учун ҳамма мавжуд транспорт воситаларидан фойдаланганлар. Шимолий Қурия қўшинларининг аэропланлари Кимпо аэродромидан жанубдаги Жанубий Қурия қисмларини бомбардимон қилганлар.

Жанубий Қурияда партизанлар ҳаракати кучаймоқда

ПЕКИН, 4 июль. (ТАСС). Пекин радио станцияси Синьхуа агентлигининг қуйидаги хабарини эшитдирди: Қурия марказий телеграф агентлигининг ма'лумотларига кўра, қурия партизанлари деҳқонларнинг ёрдами блан Тэгу (Тайкю) шаҳри атрофида актив ҳаракат қилмоқдалар. Бу шаҳар Шимолий Кенсан вилоятининг жанубий қисмида катта йўллар марказидир.

Тэгу районида бошланган халқ қўзғолони Жанубий Қурия қўғирчоқ қўшинлари ўртасида саросима туғдирди. Партизанлар Тэгунинг шарқи-жанубида Кенсан шаҳари районида қўғирчоқ ҳукумат қўшинлари ва полициясига узлуксиз ҳужум қилмоқдалар.

Партизан отрядлари жумладан Жанубий Чолла вилоятида ва Кенсан вилоятининг жанубий қисмида лисинманчиларнинг орқа томонида актив ҳаракат қилмоқдалар.

Голландия меҳнаткашлари Қуриядаги америка агрессиясига қарши норозилик билдирмоқдалар

ГААГА, 4 июль. (ТАСС). Кеча Амстердамда аҳолининг намойиши бўлди. Намойиш «Қуриядан қўлингни торт!» деган шиор остида ўтди. Намойишчилар америка элчихонаси биноси олдига келиб «Биз америка агрессиясининг тўхтатилишини талаб қиламиз!», «Қурияга озодлик берилсин!» деб қичқирдилар.

Ишчилардан бир гуруҳи америка элчихонаси биносига кириб, Қуриядаги америка интервенциясига қарши қат'ий норозилик билдирди. Полиция намойишчиларни тарқатиб юборди.

Кеча Амстердамнинг кўп корхоналарида қурия халқининг америка агрессиясига қарши курашига хайрихоҳлик билдириш юзасидан иштаalmaш э'лон қилинди.

„Қуриядан қўлингни торт!"

ОСЛОДА МИТИНГ

ОСЛО, 4 июль. (ТАСС). Кеча Ослода Норвегия коммунистлар партияси ташкил қилган катта митинг бўлди. Митинг қатнашчилари Норвегия тараққийпарвар журналисти ва ёзучиси Юст Липпенинг докладини зўр э'тибор блан тингладилар. Липпе Қуриядаги америка агрессиясини қаттиқ қоралади.

Биз, — деди Липпе, — Шарқ халқларининг мустақиллигини бўғишга қаратилган сиёсатда Норвегиянинг қатнашмаслигини талаб қиламиз. Биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг уруш қуролига айлантирилишига қарши Норвегиянинг норозилик билдиришини талаб қиламиз.

Митинг қатнашчилари якдиллик блан қарор қабул қилдилар. Қарорда «Қуриядаги уруш ва формозанинг оккупация қилиниши бутун дун'ёдаги тинчликка таҳдид қилади» ва бунинг учун асосан америка империалистлари жавобгардирлар, дейилади.

Қарорда, Хавфсизлик Совети а'золарининг Америка Қўшма Штатлари таз'йиқи блан қабул қилинган ва Қуриядаги америка интервенциясини оқлайдиган ғайри қонуний қарори бекор қилинсин, Америка Қўшма Штатлари ўз қўшинларини Қуриядан ва оккупациячи қўшинларини дарҳол Формозадан олиб кетсин, деб талаб қилинади.

Қарорнинг охирида бундай дейилади: Қуриядан қўлингни торт!. Уруш оловини ёқучиларнинг найрангларига норвежлар орасида Стокгольм Мурожаатига юз мингларча имзо тўплаш блан жавоб берайлик.

Хо Ши Минning америка халқига мактуби

ШАНХАЙ, 4 июль. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: Вьетнам демократик республикасининг президенти Хо Ши Мин мустақиллик куни (4 июль) муносабати блан Америка Қўшма Штатлари халқига мактуб юборди. Мактубда бундай дейилади: Вьетнам халқи мустақиллик куни байрами муносабати блан буюк америка халқига ўз табрикларини йўллайди ва самимий хурсандчилик ҳамда биродорлик ҳисларини изҳор қилади.

Сизларнинг улуғ боболарингиз кўп жабр-жафоларни чекиб, бу хил жабр-жафоларга қарши қаҳрамонларча курашганлар, шу сабабли сизлар беш йил мобайнида француз мустамлакачиларига қарши курашиб келган ва ҳозир ҳам курашни давом этдираётган ўз миллий мустақиллигини тиклаётган ва ҳимоя қилаётган халқнинг ўз бошидан кечираётган кулфатларига ва ғайрат блан олиб бораётган курашига бефарқ қарайолмайсиз, албатта.

Сизлар шуни билишингиз керакки, француз мустамлакачилари томонидан халқимизга қарши қилинаётган мудҳиш жиноятларни: одамларни кўплаб ўлдириш, зўравонлик қилиш, ёндириш ва хонавайрон қилиш каби жиноятларни қоралаймиз. Бу жиноятлар америка ҳукуматининг кўз олдида, америка қурол-яроғи ва аэропланлари ёрдами блан қилиниб келди ва ҳозир ҳам қилинмоқда.

Биз маданият ва демократия никоби остида француз империалистларига бизнинг мамлакатимизга қарши мустамлака уруши олиб боришга ёрдам бераётган америкалилар бунинг учун жавобгар деймиз.

Вашингтон ва Рузвельт ҳақиқий маданият ва демократия учун энг буюк ва энг олижаноб курашчи эдилар. Биз ана шу ҳақиқий маданият ва демократия манфаати учун сиздан француз мустамлакачилари америка ҳукумати кўз олдида бизга қарши олиб бораётган урушни, америка халқи манфаатларига тамомила хилоф бўлган урушни қоралашингизни сўраймиз.

Энг яхши тилакларимни изҳор қилиб қоламан».

ТИНЧЛИК ТАРАФДОРЛАРИ ЖАҲОН КОНГРЕССИ ДОИМИЙ КОМИТЕТИ СЕКРЕТАРИАТИНИНГ АХБОРОТИ

ПАРИЖ, 4 июль. (ТАСС). Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг секретариати ахборот э'лон қилди. Ахборотда бундай дейилади:

«Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг бюроси 1950 йил 31 май ва 1 июньда Лондонда бўлиб ўтган сессиясида шу йил октябрь ойида Генуяда (Италия) Тинчлик тарафдорларининг 2-нчи жаҳон конгрессини чақиришга қарор қилди. Италия ташқи ишлар министри Сфорца жаноблари конгрессни ташкил қилучиларга Италия ҳукумати вакилларининг Италияга келишларига руҳсат бермаяжагини билдирди.

Тинчлик тарафдорларининг иккинчи жаҳон конгресси ўз ишида асосан Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг Стокгольмда бўлиб ўтган учинчи сессиясида атом қуролини тақиқлаш тўғрисида қабул қилинган мурожаатни муҳокама қилишини назарга олиб ва итальян халқи тинчлик ҳамда озодлик ишига тарафдор эканлигини ва Стокгольм Мурожаатига қўл қўйишда актив қатнашаётганлигини э'тиборга олиб, Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг секретариати Италия ҳукуматининг бу қарори муносабати блан таассуфланганлигини билдиради. Тинчликни тез ҳимоя қилиш зарур. Италия ҳукуматининг қарори бунга хилофдир. Шу сабабли Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитетининг секретариати Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий Комитети берган ҳуқуқларга мувофиқ, Умумпольша тинчликни ҳимоя қилиш комитетига мурожаат қилиб, ундан Тинчлик тарафдорларининг жаҳон конгрессини шу йил 16 — 21 октябрьда Польшада чақириш мақсадида зарур тадбирлар кўришни сўради».

ФРАНЦИЯ МИЛЛАТ МАЖЛИСИДА

ПАРИЖ, 4 июль. (ТАСС). Бугун Миллат мажлисида Жак Дюкло, Пьер Кот ва аббат Груэ янги тузилган Кэй ҳукуматининг состави тўғрисида нутқ сўзлаб, ҳукуматга саволлар бердилар ва янги ҳукуматнинг тескаричи характерини ҳамда унинг сиёсий программасини қораладилар.

Ҳукумат бу саволларни муҳокама қилишни кечиктиришни таклиф этди. Социалистлар группаси номидан Шарль Люсси гапириб, социалистлар ҳукуматнинг бу таклифига қарши овоз берадилар, деди.

Ҳукуматнинг таклифи овозга қўйилди. Дастлабки ма'лумотларга кўра, 334 депутат бу таклифга қарши овоз берган. 221 депутат ҳукумат таклифини ёқлаб овоз берган. Шундай қилиб ҳукумат озчилик овоз олган.

Бош министр Кэй овоз беришдан илгариёқ, агар ҳукумат кўпчилик овоз олмаса, исте'фо беради, деган эди.

Кэй ҳукумати исте'фо берди

ПАРИЖ, 4 июль. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги хабар беради: Анри Кэй республика президентига ҳукуматнинг исте'фо берганлиги тўғрисида ариза топширди.

Америка Қўшма Штатлари Миср ҳукуматига таз'йиқ қилмоқда

ЛОНДОН, 4 июль. (ТАСС). Рейтер агентлигининг мухбири Қоҳирадан билдиради: Америка Қўшма Штатларининг Мисрдаги элчиси Жефферсон Кеффери икки кундан буён Миср ташқи ишлар министри Салоҳиддинбей ҳузурига қатнаб, Миср ҳукуматини Қурия масаласида тутган йўлини ўзгартиришга ишонтирмоқчи бўлиб уринмоқда.

Француз докерлари америка ҳарбий материалларини туширишдан бош тортмоқдалар

ПАРИЖ, 4 июль. (ТАСС). «Юманите» газетасининг мухбири Руандан хабар беради: Кеча Руан портига «Хелен» деган кема келди. Докерлар кемадаги турли молларни бирнеча соат давомида портга туширдилар. Лекин кемада 120 тонна америка ҳарбий материали борлиги ма'лум бўлгач, улар юк туширишни тўхтатдилар. Газетанинг ёзишича, порт дирекцияси томонидан жазо чоралари кўрилишига қарамай, докерлар сўнгги етти ой ичида америка ҳарбий материалларини кемалардан туширишдан 13 марта бош тортдилар.

Қуйи Сена департаменти касаба союзлари бирлашмасининг секретариати Руан докерларига ёрдам бериш фондига 50 минг франк маблағ ажратди ва варақалар чиқарди. Варақаларда департамент аҳолиси америка ҳарбий материалларини туширишдан бош тортган докерларга хайрихоҳлик кўрсатишга чақирилади.

Румынияда бир гуруҳ жосуслар ва хоинлар иши юзасидан ҳукм чиқарилди

БУХАРЕСТ, 4 июль. (ТАСС). Бугун кечқурун Бухарест ҳарбий трибунали империалистик давлатларнинг жосуслик марказлари топшириғи блан иш кўрган бир гуруҳ жосуслар ва хоинлар иши юзасидан чиқарилган ҳукмни ўқиб эшитдирди.

Айбдорлардан В. Чобану ва Н. Вэлсан ўлим жазосига, А. Чокилтеу 20 йил каторга ишларига, Мирча Георге Бенте 15 йил муддат, Аурелия Санда Чертинеску 10 йил муддат блан каторга ишларига ва 10 йил ҳуқуқлардан маҳрум этишга ҳукм қилинди. Козим Актуан 10 йил каторга ишларига ва жазо муддати тугагандан кейин Румыния халқ республикасидан сургун қилишга ҳукм этилди. Айбдор Н. Попеску 7 йил каторга ишларига ва 5 йил ҳуқуқдан маҳрум этишга ҳукм қилинди.

Мас'ул муҳаррир:

Ҳ. ҒУЛОМОВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6 июльда **Отелло**, 7 июльда **Гулсара**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 6 июльда **Алпомиш**.

«ИСКРА» (қишки) — 3-нчи залда: 1) рангдор фильм **Москвада Биринчи Майнинг байрам қилиниши**, 2) **Чехословакия деҳқонлари делегацияси СССРда**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз рангдор фильм **Ўлимга маҳкум этилганлар фитнаси**, кеч соат 9 ва 11 да **Урушдан кейин кеч соат олтида**.

«РОДИНА», «ВАТАН», қишки ва ёзги «ИСКРА», қишки «НАВОИЙ» (кундуз) ва ёзги «НАВОИЙ», «ЎЗБЕКИСТОН», «УДАРНИК», ёзги «ТЕЛЬМАН» кинотеатрларида — янги бадиий музкали фильм **Фигаронинг тўйи**.

«ШАРҚ» — **Цирк артистлари**.

«ХЕВА» — рангдор фильм **Ўлимга маҳкум этилганлар фитнаси**.

«ТЕЛЬМАН» (қишки) — **Учинчи зарба**.

Қурилиш монтаж тресты
«ЧИРЧИҚСТРОЙ»
БОШҚАРМАСИГА
доим ишлаш учун:
гидротехника прораблари, қурилиш мастерлари, шоферлар, паровоз машинистлари ва машинист ёрдамчилари, экскаватор машинистлари, дурадгорлар, электриклар, ёрдамчи ишчилар
К Е Р А К
Ётоқхона бор. Адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 100-нчи уй, кадрлар бўлими. Телефон — 36-264.

БУТУН ИТТИФОҚ СОВЕТ САВДОСИ СИРТҚИ ИНСТИТУТИ
1950/51 ўқув йилига
СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Институтда:
1. Савдо-экономика, 2. Учет-экономика, 3. Давлат та'минотининг экономикаси ва уни планлаш, 4. молшунослик факультетлари бор.
Сиртқи институтни битирган кишилар қатнаб ўқийдиган олий ўқув юртлари берадиган ҳуқуқлардан фойдаланадилар.
Адрес: Тошкент шаҳар, Конвойная кўчаси, 4-нчи уй, Бутун Иттифоқ совет савдоси сиртқи институтининг Ўрта Осиё филиали.

РЕСПУБЛИКА СИЁСИЙ-ОҚАРТУВ МАКТАБИ
қатнаб ва сиртдан ўқийдиган бўлимларга
1950/51 ўқув йилида
ЎҚУЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Сиёсий оқартув мактаби: **оммавий кутубхоналар учун ходимлар, районлардаги клуб ишларининг ташкилотчилари ва методистларни тайёрлайди.**
Ўқиш муддати **3 йил.**
Сиёсий-оқартув мактабига **14** ёшдан 30 ёшгача бўлган кишилар қабул қилинади.
Стипендия умумий тартибда берилади. Мактаб ҳузурида ётоқхона бор.
Аризалар 1950 йил 31 июльгача қабул қилинади.
Кириш имтиҳонларига мактаб дирекцияси чақиргандан кейин келиш мумкин.
Адрес: Тошкент шаҳар, Ҳамза кўчаси, 6-нчи тупик, 41-нчи уй. Телефон—32-784.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ МАЖБУРИЙ ФАРМОЙИШИ

1950 йил 9 июль № 6. Тошкент шаҳри

САНОАТ ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ МОЛЛАРИНИ БЕЛГИЛАНМАГАН ЖОЙЛАРДА ҚЎЛДАН СОТИШНИ ТАҚИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет-колхоз бозорлари, кўчалар, майдонлар ва бошқа жамоат жойларида тартиб ўрнатиш мақсадида, **Тошкент шаҳар Советининг Ижроия комитети қарор қилади:**

1. Гражданларга уй-рўзғор буюмларини, кийим ва пойафзални қўлдан сотиш учун, шунингдек молия органларида рўйхат қилинган гувоҳномалари бор кустарьларга ўзлари ишлаган буюмларни фақат Первомайск, Паркент ва Октябрь район бозорларида сотиш мумкин.

2. 1-нчи моддада кўрсатилган буюмларни шаҳарнинг бошқа бозорларида, шунингдек кўча ва майдонларда ҳам бошқа жамоат жойларида сотиш тақиқлансин.

3. Кўчаларда дўкон, киоска, арава ва лотоклардан фақат белгиланган жойларда ва махсус рухсат блан савдо қилиш мумкин.

4. Кўча, майдон ва ҳоказоларда савдо қилиш жойлари район коммунал хўжалик бўлимлари томонидан тегишли бўлим милиция бошлиғи ва Тошкент шаҳар милиция бошқармасининг Давлат автоинспекцияси блан келишиб белгиланади.

5. Саноат ва озиқ-овқат моллари, шу жумладан кондитер моллари, мева, семечка ва бошқалар блан тегишли рухсат бўлмасдан ва белгиланмаган жойларда савдо қилиш тақиқланади.

6. Бу мажбурий фармойишни бузишда айбдор бўлган кишиларга ма'мурий тартибда жарима солинсин ёки улар 1 ойгача муддат блан мажбурий ишга тортилсин.

7. Шу мажбурий фармойишнинг бажарилишини кузатиш милиция органлари, бозор бошқармалари, райкомхозлар ва Давлат санитария инспекциясига юклансин.

8. Бу мажбурий фармойиш матбуотда э'лон қилинган кундан бошлаб 15 кундан кейин кучга киради.

Тошкент шаҳар Совети Ижроия комитетининг раиси
С. ҲУСАИНОВ.
Тошкент шаҳар Совети Ижроия комитетининг секретари
А. АБДУЛЛАЕВА.

«УЗБЕКШЕЛКПРОМ» ТРЕСТИГА

трест бош бухгалтери, ревизия бригадаси блан жойларда вақтинча ишлаш учун **ревизор бухгалтерлар**

К Е Р А К

Тошкент шаҳар, Ленинград кўчаси, 48-нчи уйда трест бошқаручисига мурожаат қилинсин. Телефон—38-315.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** Партия турмуши бўлими — 33468. Пропаганда бўлими — 31048. Маданият бўлими — 32036. Қишлоқ хўжалик бўлими — 34455. Саноат бўлими — 31226. Совет қурилиши бўлими—31638. Маҳаллий ахборот бўлими — 37604. Мухбирлар бўлими — 31638. Хатлар бўлими — 32347. Э'лонлар бўлими — 37062. Секретариат — 34780 ва 33469. Коммутатор — 36334.

Р. 04642. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1101.